לשון און לעבן

חדש־ژورנאל פאר ליטעראטור, טעאטער, קונסט און קולטור

ניו־יאָרק, אפריל 1948 — נומער 4 (חשון 59)

דראַמעס פון א. ל. נומענאָר

אינהאַלט:

1. מי מעלים ומי הנים אותו אל. נ. שטוף הסתר על הנים — ** 1
2. עם אנרגנת מן האלטערנד נטשאראלסטאַאַי — לקא קצניב .. 4
רעם טיבן אין נאַן מיזנאַל נישם מיחל — לקא קצניב .. 8
אַך מיים נישם (ליד) — ש. זאַלקין .. 9
מיליגע (מחזה) — ראַלזקא בירסאַן .. 11
מיזטעריעזער נעמאַטאַי (ליד) — — — — א. נ. שטאַנגאַל .. 14
מחזות אין חדר (לאַנדאַרעס) — מישה עובר .. 20
דער ראַב פון קרעטאַר אַלזאַן פאַנ
— (ידידים מן יעקב שטוואַל סויבאַ)
ראַמעזאַרן מאַלראַנגאַ אויבר די רעזולטאַטן פון די נעזאַלטן
(עסיי) — אַליזאַ זאַלזקאַיאַ .. 25
נעמען פון בעזעלאַנגאַ מרגן (ליד) — י. ראַנגל .. 26
הרבעלה פון מרגן אויף הייזעלאַנד אין דרעזדן
בלעם פון מרגן אויף נעמען — דוב וואַרשאַווסקי .. 29
אין אַלעמען בלעזן נעבייזן (ליד) — יוסף תיל לעווי .. 36
מאַר דער נאַר ווען דאַס האַלב ביים עזאַן
(לקא קצניב אַלס קייזער אין מעזעזן) — נ. מ. בירם .. 39
די יוגנט העברעאיזעס דייבטזן אויפן שיידוואַ (עסיי)
— יעקב פעלדזאַך .. 44
אויבער אין הרהורים (עסיי) — יוסף פרענקל .. 49
-א דור פון בראַזילאַר (רעצענזיע) — י. ביגסון .. 56
נומער 59 — ש. .. 58
יעדל פייזרזון עזב מל מעבייזן נאַר מן ש. ל. נומענאָר די
פינגער פון בעלגיע .. 60
דער רעם אַליקאַלטאַן טלמיד הבטחה .. 61
הקדישער מאַלמאַר — יחזקאל גרילבאַרד .. 62
טלמיד ייזעזת פון דאַ .. 63
דייטשלאַנד אויבר די דעמאָקראַטיזע שכנת נאַציאָנאַלן .. 64

מיין | שילינג

אבאָנעמענטפרייז: — 13/6 פאַר 6 יאָר
אין אויסלאַנד: — 3 דאָלאַר 6 יאָר
3/3 פאַר 6 מאָנאַט נומער

אַדרעס פון רעדאַקציע

(לשון און לעבן, נאַרקאַרעזאַ 111-113 קאַנאַל סטריט, לאָנדאָן, W.1)

אַלגעמיינער רעם — ייִדישער קולטורל־לעבן פאַרבאַנד
(אַן רעגיסטרירטער ייִדישער פאַרבאַנד אין אינגלאַנד)
פרעזידענט: ד"ר אַלי בעזעלס, אייזן
Secretary: M. SURKAL, ESQ. Treasurer: M. SURKAL, ESQ.

א קאָנצערט

פון ייִדישן לעבן

דאָנערשטיק, 8 אפריל 1948 7 אָוונט אין פרינסעס־הויל
PRINCES HALL, RUSSELL ROAD, N.W.1

פון דער אַמאַטאָר־אַרטיסטין

ניוסיאַ גאָלד

אין אַ פּראָגראַם פון אַלטע און נייע ליד
שטיק דער ייִדישער־דרעמאַטישער פּאָעזיע

„מיר קומען אַזוי"

דאָס אַרטיסטישע דאָס לעבן פון אַן אַרטיסטישע מאַנסע דער נאָר אַרטיסטיש
אין אַלע דער אַמאַליקייט

קומט אין דאָס — בעקומען די בילעטן

„מאַלך און דער טעאַטראַלישע"

פון לקא קצניב

אַרטיסטישע דרעמע אַרבעטער דייטש בעזעלס אַן אַמאַטאָר־אַרטיסטן

לקא קצניב

„מאַלך און דער טעאַטראַלישע"

„ייִדן און די פּאַרטיזאַנישע קומענדע"

אין: 10/6

Workers' Circle, Dept. K., Circle House, 77 Alle Street, E.1

Printed and Published in England by the Jewish Trade Union Council for Culture, London, E.1

לשון און לעבן

חודש־זשורנאל פאר ליטעראטור, געשעפט, קולטור און קונסט.

ביינשטוק יאהרגאנג אפריל 1948 לאנדאן נומער 4 (דעם 50טן)

כי מעולם ועד העולם אתה אל

אתם יהודים מעולם די שלאכט ——
אם יאגן די פעליקער אן מיט ווילן נקמה,
ניכט פאר הליסטים און קבר זיך הייליגן,
ניכט פאר אלע אז מיטער זיין נביא —
אם פלאמקעס דער האמא אויף די מוראלן פון אייל!

און מיר, מיט דער הויפט און מיט פיסטן זעגיל,
מיטן לעבן בלוטיגראבן נקמה!
כי מעולם ועד העולם אתה אל ————

אתם יהודים מעולם די שלאכט ——
און אויבן שארף מיטן שווערד — אויף מקבר אן אייל,
יעדער מיראן מעמאמטן מיט לבן און ליכט;
קנעכטיגער אפאמטלאזן דאראן מיט,
איז דער בלוטיגער שלאכטרוף פון דערזיגן אן טייל.

און מיר מיט הויפט און מיט פיסטן נקמה,
מיטן לעבן בלוטיגראבן נקמה!
כי מעולם ועד עולם אתה אל ————

אתם יהודים מעולם די שלאכט ——
דער מקבר איז קיין קיין מיט שאפלן נקמה,
פון זיין פעלד־נעבן דער הייליגער, דער אלמלה,
דערשטעמפט שיין די מערים און זיין הנקמה הייל,
מיט די הייבן פונקט אן אויף פרוטעסטיגער הייל.

און מיר מיט הויפט און מיט פיסטן נקמה,
מיטן לעבן בלוטיגראבן נקמה:
כי מעולם ועד העולם אתה אל ————

דערלעזער פריינט!

דער דעמאקראטישער (AIU) דערפאנדזאל „לשון און לעבן" איז דערשיינען אין יאהר 1945. דאס איז א צייט געווען אין דער אלטער אריטער יידישן לעבן פון עמאלטער.

ביי דאס איז דאס דערפאלגרייכע יידישע ווייזן ביישפיל פון אייגנע פרייסן כאראקטער און אנטשטעהונג פון דער דערשאפונג און א פליגנדיגע פרייס פון „פריינם פון יידיש לשון".

מיר דערוואלטן פון דער יידישער נאציאנאלער אן פון פון לאנד אריינגעזייט דייער אנטרעטונג פאר אנדערע פריינטע פריינדן.

שיקט אז אייערע באגרישונגען מיט „לשון און לעבן" אין ציט

מיט דערך אויף אן פריינדלעכע פרייס

י. ביינק
א. פאלומאר

שיקט אז אייער פריינדליכע ביישטייערונג לטובת דער פלאטפאר פון „לשון און לעבן" מיט מעטרעסאר:

E. Palomak, 64 Lauriston Road, London, E.9

לשון און לעבן

א עריינע פריינדונג מיט דערשיינען פונם

— — 100 יאר נומער — —

מונטאג דעם 2טן מאי 2.30 נאכמיטאג

אינם דערשיינען מיל ווערן דיך באשיידלעך מיט דעמאנסטרעציע

די באוואוסטע אקטיאר

— — קרעלמאן און אוריעל — —

בילעטן פון 1/6 ביז 7/6

שרים יהודים קטלם די טלאכם — — —
דעמוידער אמאם איז ציל נעריגעטער צייט!
אלץ מקלטר אפרטלאכטעם און קנאה,
עגאלאטרישער הגים נעריגעם דורך אילרטאל...
אויפגעטלאכטעם א עגאלאטער מיקרויזיל — — — — — — —

און מיד. ביים הגיעטי אין מיט פרטכם נעגיל
מיגן לעבאר בלטם-טראם נעטילידם:
כי מעולם ועד יהולם אתה אל — — — — — — —

שפוך חמתך על הגויים

(נאך ביין ברחמים איניגיל שלטחליץ שטנאל אן יהודים
א מתנה לבני אמה

ראם צימעלץ נעטאכטם און דער שרחם הגדר:
וואו איז נאם דגם טלאריהות ליאל מרילגן, וואו?
דעמוידעם ביישטרדל אינבער יהודים
איז מים בלום באשטרדם: שפוך חמתך על הגויים.

אונטער יבשיירן דאר באזוינגם א כאמעת א הגלר.
און די שכיבת הדי וואיטריים די טלאכם ראש אביגר,
אז אביגיל תרבות אין דיר יהודים
און בון דעמוידער: שפוך חמתך של הגויים.

איז אי שטאלת נעמעגם די פרייד אונטער מאר נאם.
און בביגדל חילה קריא נבראם ראם.
אינבער דער שטאם ביינם. אינבער יהודים.
מארגסם נאר דגם: שפוך חמתך על הגויים!

הגר דאם נאך אויסדרינגן אן אראבבלאכטן דאם.
אז שבאת, אז ביגדל בינן מארגעגם אים אראם — — —
די מולם לבנה אינבער יהודים
הגנום א בלטביגלבל: שפוך חמתך על הגויים.

אונטער דאפגרדיגע מריד די עגעטראלטעם א נאם.
דער נדייבן אגינה, דער מארבלוטטער. און מרשטאם
דגם לעבגן לבנה הבאה ביהודים.
נאר אויסגרטריגן: שפוך חמתך על הגויים — — — — — — —

אז דיך אלץ בגדן בלטגם אליהו בגגין
און בון יבשיירן בגים אי הייגם אם ראם נעגיין
הגם בי ראך דרך די שריבן אן יהודים
אויראי הגעגם — שפוך חמתך על הגויים —

ראש ביידגע נעגאכטן און דער קרים הגדר,
ודגן בגגם דער בלאך הגגת — נעטילגם הגדגם ה:
נאם. אינבער די שריבן בון יהודים
אין בלום נעטגדם הגדם: שפוך חמתך על הגויים.

צום אנדענק פונם ווארשעווער-נעטא-אויפשטאנד

(די ראת פליט בון המרבי בחמרות בעגי
לשיר יהודים)

א. דער בטחון אויף בגים —
וואלטן מיר אויבן אויבן בטחון —
אז דאך הגבלגן נאך די ערגלע בלום,
אונטער נאך בגגם רגבגלגבגם בלום אן שליים

בגגם בון חיטל פראם דער בטחון
פונקט ווי דער וואלקנלגך בגגם בון דער שיין —
בון לעבגם אן לגבגר הגגם בגגם
הגן בון דער וולם א וויסבער מלבי הגגם

אויבגמגדן בון מארגלאכטגגם.
בגגן די בגגם אויבן הגן שליים — —
דאבער הגבגגגם. דאבער מלאכגגלגם —
אי דער בטחון אויף בגגם

און דאבגר בטחון בלגדן דאם דגן.
מארבלאגדגגם הגלם דגם הגן דאל דאגגן — — —
אי. מיר בגגן אויסגגגלגם אי דגם.
די בראם הגלגדגל מיר בגגן בלגגם

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

א. אז דגך הגלן דאן בעגלאן
בון די דגאם בגלגאן דגב הגגבגן אי.
דגלן אויך אן דגגם הגלן בעגלאגגם
די בגגלע נאר נעגלגגבגם אויף א ווגל —

נאכבגב הגלם בארגגם הגם דגמאלם
אינב מרגר. אבגב הגגם בגגבגם
און אלץ דאם אינבגבלגגבן בלגגם בון אבגן.
בלגבגלגגם בגגם אבגבגלגן אבן — — —

רעם קרבו איז מען קיינמאל נישט מוחל...

די „ביידנבערגער אויפגעסן" האבן שוין אויסגעגאנגען, ווייניק אויפ. נאר לייזן זייער „בייזעס וועגן". חנה, ווי גייען נאך אל. אין מין אייגן אז ביים דערזיכן טיר זיך, אז נאר א מאל כאטש „פיינטלעך" ווייזן באשטראפט צו דאן מאר ווערט „פארבעטנס קענן ווער מעגלעכיער". אלכאר די ביידן פריינ. דעמאנסטרעטיווע פרעמדע אינטערעסירט זיך שוין גיס מיט די טעמעס. אין דער אלגעמיינער אינזיכות אויפ דעם טיר. אז די ביידנבערגער פארשטען האבן זיך שוין לאנג צוריק נעגעייסט... אויב פיל מיטגעפיל פאליטיקע האבן ווייניג מאר דער קוראנט צוים מין ווען די פראגעס האבן זיך אויסגעגעבן אויבערפלאכלעך. אין די ווענטלען ווען אזא מיטגעפיל אין נעמער ליגט.

ערגענטס אויף דאס פלאנען זיך נעמען אין די קרעטע מאר ווערט מין די ביידנבערגער אויפגעסן. אויפגעגאנגען. שטייגער. פעסטן. פרינגלאך נעמ. האלטנקעס אין האלטנגעגען מין דער באנצער בעפייסטער הלק ווייגן נעמען דאנס אין מין אלע ווענלען אין „מעגאנגען" מאר אט באשייבן אין באשאלט דאס „בייזע וואכטער"... אויל נעקענטס די אלע אלי דערע עייסנגען אין פילסען ווייגן נעמען מל טיס די בילדער מין די נעמעס. ריכטנגראפס. שטייבערס אין אלע אנדערע „פיעשר" דאס דאבן אייר אין אנגעשיקט א עמייעע וועלם בילדער. ארגאניזירט פעסטרעטאריז. פיר מאל ריזן. נאדרעסנען אין אזוי ווייטער. אין אזוי ווייטער.....

איך נעמענס זיי מיר דאבן בעפיסט אויף די עדיות מין די פעלטער מעדיטאי אין זיך נעמאכטערס: זיי אזוי דאבן אויעלבע מאכאזנס אין בערג דאסטן נעמענס ווען די מיינער מין א נייעס בילדערל מאלץ? זיי אזוי דאבן פאליטסייער מין נייעס מאדערנע בילבות זיי נאר נעמענס אנטרעטנס אין טיס זיי פארזאכלען? אין ווענדערן אויף ווייגן „לאזר אפס" דאבן ביי זיך ניט אינטאל נעמענס זיי אזוי דענען נעמענס בער דין אזוי אויפגעס פארבעבנגייס. אין צוליב ווייגן מעזונגען אנביעגס די וועלם דערזיכן אין בלוק אין מורבות אין ווייגר אייגן מאלץ רעטיגן פון פאראליטער אז פרייטער. ווענטס-פארגיטנס.....

איך נעמענס די קרעטע מאר ווייגס מין די ביידנבערגער אויפגעס? דאס נעמענס מין דער באפייגטער וועלם. דאבן ביי נעלייגס. ווענן דאס דאס נעזיכן מין דער וועלם דאס דאס נעזיכס... די מין די אייגער מין דאס פארבעבנגייס. אין צוליב ווייגן מעזונגען אנביעגס די וועלם דערזיכן צו מחרטיגס צו באגיין וועלבערפאיר. ווייגן שוין לאנג ביגס... אין די ביידנבערגער אויפגעס ווייגן שוין בעלי אינגאנגן פארגעס. אין עס נירגן ווייך שוין בעלי ביגס. אז דאס נעזיכן מין דער וועלם. מין די באפייגט

מעלטער דאס אנגאל אינטעליגענס אין נעמענס „אינטעליגענס דאס שלעכט ווייגן אין".

אויב מ'איז דא נאך א ביזעלע ביגענס ווי דער אין וועלט ביי לעבן. אין דאס נעמענס מיין דאבן אויס. אין די נעמענס אין די שטייגערס נעי מענען זיך אין דעם „אבינו" ביגענס מין זיי אויעס בעל ווין ביגס „מאלא" לעבער בעמעגינג אין אויפגעסן:

„מאר דאבן דאס מין זיי אום טיגס אין ביגענס מאלטעס? דאס אויף יעמד, די נעמענס אין בעמעלינגס אין נעמעלינגס אין נעמענס מאלטעס דיי שטאנדס אין ביידנבערגער דאבן זיי מאלטייגיר!

זיי, די וועלטס, נעמענס אין שטייגערס ווענן נעמענס אז דער מאנס אז דאס ווייגר „דעם דיך מאר די דאסטיגס אין די ווייל בין זיי דאבן נעמאנס די כוחות אין די שטאנס צו דאבן א וועלם מלחמה... זיי דאבן די וועלם מלחמה מאלטעס אז די ווענייגע מיינ בעלער דאבן זיי נעמענס אין מאלטעס אין ביידנבערגער אין ביי זיך אין דער מיינ. אזוי דאס אין אינגאנגס אין דער ווייגער, אין ווייגע אינגאנגס שטאנס לאנ זיי אויעס זיי „מסיבה", זיי שטייגר אנגער מין די וועלטס נעמענס אין שטייגערס אין זיך דאבן נאך „שייגר" אז ווין... אין פיאלאסיין מיך „מיר מין אנגיין וועלטס דאבן".....

אין דאס ווענדיגס אין לאנגס צו מאנגס מין מאנגס די „בייגל" פון טיגס אין לאנ. ווייגס „מלבירל" מאנגס די אייגנס דאנס אין לאנגס. וועלבע מין פין צו די וועלם אז מאנגר בעל ווענדיגס אין אויבערגס מאנגס נעי?

די נעמענס אז מנגרטיגס דאס ווייגן נאך נעמלען אין ווייגן לאנ. — אין קענען אנדיגס — דאבן אויעס אין ווענס דאנס בייגס: זיי דאבן אונז מיינס אויף די מאנגס בעמענס אנגער אנגער לענס. אנגער ביגס דאבן א מין מין אינגאנגס ווענר אינגאנגס... ווענס ביגס אין ווענס אז דאס אין בעל ענגער „ווי מאנגיגס אין דאנס".

„אמת..... פייגיגס מין דאנס".....

„ווען אויר ווייגס דאס מאיג מעלטער מין א ווייל אויל — דאל דאבן בעמענס ווער ווייגס אין ווענס.

אנגער דאס ווענדיגס אין א ווייל אויר ביגס בער די ביגס לאנס אין לענס אין מאלר מין א ווייל בער אויר דאס דאס ווער ווענר בעמענס אנגס אינגער אויעס בעמענס ווייגן מעלטס אין ווענס; אנגער, ווייגס אויס די מעזונגס.

דאס מענגיגס ווענס דאס בעמענס ווייג אז דאס אינגאנגס מין ווער מלייגער בעמענס דאס ווענדיגס דאס מאלגנגס; דאס ווענס אינגאנגס דאס ווענס אז בעמענס אינגאנגס אין מאנגיגס.....

די בלויטע מראַגאַרוויטש רעוואָלוציע האָט געטרוגן אַ רעזולטאַט דאָס וואָס
מ׳ איז באַרעכנט געווען דורך די רעאַקטאָנערע סעגמענט וואָס האָבן זיך קעגן
אייר פאַרלאָרנקייט... דורך זיין אַפּעלירונג צו אַלע די לינקע און אַנדערע
פון די באַוועגונג, אויב אַז די באַוועגונג זייַנען אַפילו די יונגע. דאָס איז נאָר
האָבן מיר דער בעשיכטע.

דעם מיר אַיבער אויך אַז דאָס דאָזיקע מעגאַמען זיי די דעמאָקראַטישע פעלנער
האָבן באַוויזן די נאָענטע פאַשיסטישע טענדענצן אויף פון די אינטערנאַציאָנאַלע
די נאָענטע „קליינבאַרגערלעך" און דאָס גיסטיקן אַנטיקאַפּיטאַליזם, בײַם דאָזיקן
זיי זייַנען שוין פריער געווען שטאַרק אין נעפּעלנאָי אַנטיסעמיטיזם

ס׳איז לייכטער אַ מאָנאָם דאָס דאָזיקע אַז אַלע אַנטלייגונגען הערן! דער אַנטי-
קאַפּיטאַליזם און „רייניקונג" אין אַלע שטאַרקער אין די אַלע בעשיכטע דער
כאַראַקטעריש היסטאָרישע לענדער, איבער אַ בלאַט יאָר נאָך דאָס זיי די נאָענטע
פאַשיסטישע לענדער. זייַנען באַוויזן געווען. און נאָר די נייטראַלע
פאַרבלעבן, זיי אין די שפּעטע דרייסיקער יאָרן, זיי דער אַנטיפאַשיזם אין
געווען אין זיין פולער קראַפט בכדי אין דאָס אַנטיזעמיטישע מאַכט. דאָס זיי
באַוויזן דאָס נאָענטע פאַשיזם בײַ אַלע אינטערעסנטן פון אים פאַר דער אינטעגראַל
נעכהויך זייַנע פּראָטעסט אין נעפּעלנאָי ביסלעך?

דאָס האָבן געלייענט די נייטראַלע פאַרבלעבן? אין די דעלבע צייט
דער אַרויס די דעלבע קעמפער אין פאַלן אין פאַרשיעדן לענדער אין
פאַרלאָרנקייט דער אַפּעלירונג דער אַפּעלירונגס דער אין אַלע דער אַלע
אין אינטערעסן דער דעלבע דער אַנטיזעמיטישע אין נעפּעלנאָי
באַוויזן.

אַזוי פיל דער אַנטיפאַשיסטישע אויז אַז באַוויזן דאָס דאָזיקע
דער אַרויס מיר מיר בײַם שטאַם אין בײַם דעמאָקראַטן.

ס׳איז שוין אַ סך מאָל געווען אין באַוויזן נעוואָן אַז פּלוטאַרך — די
באַרעכנונגען אין באַרעכנונגען אַפילו — אַרויסלייגן אין אַ סך מאָל
דער מיר מיר זיי אויפגעלייגט זיי: די בייזע כאַראַקטעריזן אַרויסגעלייגט
לעגענדאַרן. דאָס אַרויסגעלייגט אין שטאַרק דער אַפּעלירונגס אַרויסגעלייגט
די בעכערע אין שטאַרק אַרויסגעלייגט אין אַרויסגעלייגט אין דער בעשיכטע.
אַזוי דעם מיר מיר די פּלוטאַרך דאָס שלאָגן דער יאָלאָי פאַרבלעבן
אייגנטלעך „הויך פון לענד" פאַרלייגן. בײַם אַרויסגעלייגט אַרויס דער
זיין פּלוטאַרך אַרויס די טראַגעדיע. אַזוי דעם מיר אַז אויך פון אַ נאַציאָנאַל
קאַטאַסטראָפע (אין פיר פון פּלוטאַרך דער נעפּעלנאָי פון נאַציאָנאַל אַרויסגעלייגט
אין קאַטאַסטראָפע) לייגן דער אַלע פּלוטאַרך נאָענטן. ס׳איז שוין אַבער אַ
שטייל אַרויס בעשיכטע אין דער אַנטיפאַשיסטישע נעגער פון די דייטשע פּלוטאַרך
אַז פּלוטאַרך זייַנען פּראָגנאָזיר. מיר זיי פאַרקאַפּיטאַן אין אַנטיפאַליר דער
אייגנען אין נעטען אַרויס די פּלוטאַרך פון דער פּלוטאַרך אַנטיפאַליר
דער אין אַנטיפאַליר. אַבער דאָס אין אַרויס אַרויס דער אַבער דער פּלוטאַרך

דייטן בײַם נעמען אַזוי פאַרלאָרנקייט. דער די נעפּעלנאָי פאַרלאָרנקייט
פון דער פּלוטאַרך דאָס בײַם בײַם אַרויסגעלייגט אין נעל דער פּלוטאַרך דאָס
נעפּעלנאָי נעמען דער אין דאָס.

אַבער פּלוטאַרך אין אַנטפּלעקן אין בײַם אין בײַם אַנטפּלעקן בלי דער אין אַז דאָס-
פאַלגט אין דאָס פאַרלאָרנקייט. אַלע דער דער אין דאָס דער אַרויס
אַרויס דער פאַלגט פאַרלאָרנקייט אין אַרויסגעלייגט דאָס דער אין אַ „דעמאָקראַטישע
ענטוזיאַזמע" בײַם אַרויס דער דאָס דאָס דאָס דאָס דאָס דאָס דאָס
נאָענטן דייטן דאָס.

דער דאָס דאָס די נאָענט פאַרלאָרנקייט דער אין... אין די דעמאָקראַ-
טישע דער נעדאַר אין „דייטשלאַנד" אין פאַרלאָרנקייט אַנטיפאַשיסטישע אַנטיפאַשיסטישע
אַנטיפאַשיסטישע בעשיכטע דער דאָס דער אין דער די נעפּעלנאָי פאַרלאָרנקייט
אין נאָך אַ שטייגערונג פון פּלוטאַרך יאָנע בײַם דער דער.

דאָס דער פאַרלאָרנקייט פון פּלוטאַרך אין דער דאָס דאָס — דער אַרויס
דער אַרויס אַ אַרויס דאָס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס
אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס
אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס
אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס
אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס
אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס
אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס
אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס
אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס
אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס
אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס
אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס
אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס
אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס
אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס
אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס
אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס
אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס
אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס
אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס
אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס
אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס
אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס
אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס
אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס
אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס
אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס
אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס אַרויס

יחידים בשלב, ראשם רואים בעצר אין שחודרליכער נעלים בין רקי נאציעער
מרגיל אין מין ווייגע לעבעם אפשר מראשיעם אבשטרעקנעם דיך ביים לעבן
הי א מעלה אויסראלען אין דין מאליאלאכעם מאר הערעכעני ישאן נאציע
בשלב חיים עריבעריין — ראדים מען ראדיעם. אין מען מעם מאר אלע
ביזיעים ובלא ווייגים די לעבעם אבשטרעקנעם אד עטעלן... ביין א ובשר
לעבעם ראשם פרעכם דיך שטעלן אויף די פיס. נאלכאליזיר ווך — אין דאס
„אלייזעם". ווענעלטעניעטיים? ראשם מאלע „יעם מין לעבן" אין מן?..

דעם מאלבעשבער ווייגע מעגעטעם נעכער מיחל הי דין קרבן. מיזל אר
דעם מאלבעלבן (אין באזעניעי דער נאר־מאשיחעטיטער מאלבעבן דעם
ווידעשן מעלעם ווייגן אלעם בעל הערעכער שליחים. אין דאש אויי נעשעגע
מעגעטשליכע נעזעיגן אין אויי אויטאבאטים אין עלאסטים אין פרעגם דיך
ווי־ראשען בעפעלגעניים הבאים אין דעם קרבן. אבר דער נעשעטער חטא מעם
קרבן! שר אין ער שנואר. אין דין שראבלעם מיראשאלעדם דער אין מאר
מאלעגעם אין דער „מאלבעלבער" אין שטאדים אין מען עגנים הרעם... ווי
מען דאדיר דעם גנב נעמעם מען אים אראם מין דער תליה!...

מיין הערם ווייטשאל (רעם מיחל אין דין קרבן הבל. אין מר דעם מעם אלע
דיאלעגטעם הבגן מין דין מעדיגן ראשם מעטעגם אים. באשלייגן שלם
שראבלעים מאר דין מאלבעבן. מאר ווייגע דער.

נאר מעגר: אפילו דער קרבן אליין אין נעכער מיחל דעם מאלבעבער
מיי דער מאלבעבער דעם הרבן. דער ראש עם בעראבם „אי אי מיחל אבל
דיי מייגן בים ראשם דיי מעגר!"

אין דיי תשובה מין דער אין בים ווער.

ש. זאלדין

איך וויים ביים

איך וויים בים ראשם דיך אין. ראשם ווייל איך בעדענקן
א מעמעם ביי דער שרבעם. מים נאריל אין שאר
אין ראשם מאר א הלום פלאן דיך אויסשפרעכן.
אז שטענדיג נאר ראדען אין שבעבן ראשם מאר

איך וויים בים מין ראגען עס מעמען אן פלאנען.
דער אויגבם מיך צוהערן א ליד נאר א ליד.
אין נאכדעם אין בריסלן דיך צעדרעהן נעראגען.
איך וויים בים דער דייעם דיך אזוי בים א ייד.

א. דייעם בים אין ווענען בים מאר מיר דייעם ליעבער.
לאזט אייך דעם דעם מארבם אין שנייען די שלאר.
די מויזנטער אנדענק אויסגעם בליעבער.
ראשם שטעבן די נאריל אליין בים א מעגער.

יאליוסא ביומאן

שרייבער

(מעשה)

ר' אין אויינגעגעבן אויף די קנעפ פונגער, אר ר' יאל אום נישם אויפ
דעם:

— דער שלאף דעם אום אמרעם אביסל.

ביזאמן ווך נעראבם אז בי טלאפעם. באמעם די אויגן דעגען אים נעמען
אביסל אויגעגעבן.

נאכדעם מיי ר' ראש נעדענקן אויף דין אויסגעגאנגענעם מים מים די מאר
שטייגעדעם ליידן דערייא. ראש ר' ווך דערגעגעגעם אויף די שפיגן מין די
מינגער מאלאלעגע. מאלאלעגע. מים מעגאטער אין עס נעמעם מים עדישע
מאדילגעדיגן מיי ר' יאל נישם ראגן דאגן דין דעגע.

די לעבן אין אליין אין פעטער הי א שבע מין אבעגע. מים באלאגן
מין בעגאדעגער עדר. אין מראגאבעגן. אין א ראדים דעקעלן א בעטער
לעבעם מים א מעגן מין קראגן.

א מיגעלא — יעלעבן אין אנטעגעדיגן אבעבראגאגן בעגעד די
ראגן אויסגעבעגם דעגן מעגאבעגר. ראגן ווך ערדיג אויסגעגעבן אויגן מאגעגר
מים מין דערגעגן. נישם אויליגעדיג מין אזוי בעל נים נעמים ראגן עס נאר
קאיסגעגעם בעדר שפרעגעדיג מלינע מין אין עדיין אויגן אבעבעד. אר גליך
דיי בעראלם נישם מעראלם בליגן דעגעגעדיגע מין די אבעבעד. אעלעבן
דיי ראגן אנגעגילן דעם מאגן מים עגעם מין לעבן אין ראגעגן.

— דיי דאלן אים נאר מישם אויסגעגן — די באלאגעגעגם — ראגן
די דעגראגעגן. אין ראגן ווך אנגעגעבעם בי אים.

— בי ראגן אויי אנגעגעגן. דיינע אויגן — בלייבן דיי דיי ראגעגן נעראגעגן!
בלייבן אלץ.

א בעגעגעגעגן ראגן ווך באלעגעדיגן אויף דין אגעם מים די באלאגעגדיי
נעגעגע ליידן. דיינע דיי די אויגעגיגן.

די ראגן ווך דערגעגעגעם לי אויף מים בעגעגיגן דעגעגעדיגן אגע מים
די אויגן. ראגן נאגעגע דעגן אויף אויף נעגעגן נאר א בעראגע. דיינע נאגעגעדיגן
בעלעגעגע ליגן ראגן. ווך אגע מעגיגע נעגעגעגן אין נאר א בעדיגן ראגן דיי נאר
נעגעגעגעגן! שרעגעגער. נאגעגעדיגעגע.

— יא. יא — ראגן די אגע נעגעגעגעגן שטייגעגעדיגן אין בעגעגעדיגע
ווך בעדיי דעגן ראגן מים אגעגר. — יא. — ראגן די אגע דערגעגעגעגן — בעלעגר
דיי דיי מים מעגעגיגן אויף ראגן ראגעגן מין דעגעגעדיגע.

— נאגעגעדיגעגע. — ראגעגן מיי אויגעגעדיי מים א נעגעגעגעדיגע מיל —
דיי קיגן אין אין דעדיגעגן.

— אויאי — נעגעגעגעגן די אגע — כ'אין קיגן אין דעדיגעגן. כ'אין נאר

קוטען דער פריילעך און ס'איז קיין אינבראל. די זאכען דערלאנג זיך. דאן ס'איז קיין זינען אז יעדער איילט זיך אין דאס שטעט צוגאן אלץ זענען פריילעך. אין דער קומאנד דער דאריף פילט אן די לעבן מיט גאנץ בשורות אין לייבער. מיט אינבראל קומען זייערע מיט דאן דאן דער דייטשער אפיסיר. אין די הענטען אין דייטשע פרייד, גלייך מיר זיי האבן זיך פארבייגעזעט אין גלייך זיי אלץ דאנען זיי נעם. איצט אנטפלעלן מיט ביי אזא ווי דאריף ס'לאזט אן אינבראל דעם מיט מיט דאנען. אין ס'איז אזא שיינער ביי ליבע — דאס זי איז אלץ נגזאכט מיט דערפלעלן. זיילנדיק זי דאך אלץ אויף מיטמאן אביסל.

— יא, דאס עס — באמלט אביסל דערפרעגטערהייט. — ס'איז קיין ביזן געקומען דער פריילעך. דער אסטרייכישער פריילעך. אין דער אייבערשטן. אדר זי ס'איז אייבערשטן דאס אינגעבעטרעטן מיט אנדער בלעם — פאטיקן. — דאס עס אביסל אנדערשטרענגט און מיט די אייגן בליקן מיקאפרעגעגעבן.

זי דאס איז זיך נעלייגט די דאנען אויגן שטעדן. אין דערלייגט אויף מ'מאנען אין דער פריילעך דאס אנדערן אויף דער דיב מיט-מיטן. אדר דיי א מיסטיריעזער באמעל.

— ניין! דאס עס דערנען א מיסטיק. ניין, זי דאס מסכים אז זי דאס איז אייגעגעטלט.

— ניין, לאז מיך! — דאס עס נעמען א בעטריי עס איר אין דאס איר אויפגעגעריסן די דאנען אין א מיט מיט דיין דאלגן שטעדן.

— אויך שטאדט אז איר זאל זיך איר הנגען פרייען מיר זי אלץ בעגעגנ. דאנען דערלייגט זי דאנען כדי דערלייגט. אויך שטאדט אז איר זאל זי נאר קיין זי אין מיין קינד. דאס מאנטאן אנדערלט — דאס עס נעמען א דערפרעגט ליבע זי זיך אליין. אין דאס זיך אביסל אויפגעגעלט.

— דאס מאנטאן פיסעלן. — דאס עס דאנען אויסגעי א מיסטיק איר שטאלטגעדיק די אויגן אין חלב.

— אביסל! אביסל מאנטאן מאיר! מיליאיר. דאראנאיר! יעדעס דאס איר ביי אזא נגזאכן א מיסטער מיקאפר.

— זי — עס עס ווייטער. — זי ביסס אנפאיפטערנדיק ביזנדיק. זי ווייסט אל אדיר דאס באראטס ווייל. אז איך זאל שטאלטן אז ס'דאס ביסס בעמעגן אנדערס. אז איך זאל שטאלטן נאר ליבאל בעגעגנ דאס דערנאר מיטיריס אנדא דער העלגן. זי. דיי דיי דיי — דאס עס נעמען א זי קליי אויבער די בעזות. — אביסא! ניין! ניין! לאזט מיר! ניין. דערנאר איר ניטאס! אלאז די דאנען מיט איר דאלגן! ניין. ביס ביסס מיטן אל אים! איראא. — דאס עס אים בעגעגנערס דאס בעגעגנט. אראאל אביסל מיראאראל.

דאס נאל דאס עס זיך דערנען א דאדי אין מיטלען דערנאר מיט די מיקאפרעגעגעבן דאנען אז דיי בעל דאל דערנאר אנדאס. אז איז נגמאלן מיי א ביסס. באמלטערנדיק בעגעגלעדי דערלייגט מאל.

דערנאך דאס זיך נאדיראס נגזעגט נאר דאס שטיקעלען מיט די בייגעגלעך. דערלייגט דאנען זיך דייטער נגעגלעגט אויי דיי אז אינדאנט מיט דער ביסס בעמעגלעדיק נאטיר.

מיטמאן דאכאלט דאס די שטיקעלען זיך הנגאנט דאס ס'איז נגעגנ. די דאס אויפגעגנטען די בעגאנגעגלעגלעגט הנגט מיטמאן אז מיטן מיטן נאר אינדערגעגעגען דאס די זיך אויבערגעגען אינדערן בעגן. אין דאס אויבערגעגען דאס ליילעך אינגער דאס נגזיכן אין א נגעגלעגער נגיטן.

דערנאר. איז די אויסגעגאנגען מיט דאס דאלגן מיט דאס מגעגנער מיל מיט מיליגן. די איז אויבערגעגאנגען א דאריאר. די איז נגיטער אויין אין א דאל. אז דערנאר אין א אנדערן דאל. אין נאר אין א דאל. אדע מיל מיט בלאטן מיטער. אויבערגע שטילן מיט א דאדערגעס אויסדרעס. אנדערן — אויבערגעגייל אין בעגעגנדיק זיך מיראל דיי אנדער דיי אנדער אויף דער אנדערגעגן דיי. אז אנדערן — מיטן דאדיק דערנאר אין דאס אנדערן מיל אין דער אנדערגעגן אויבערגעגעגן אז דאס אנדערן אויבערגעגעגן מיט דיי אז אנדערן אויבערגעגעגן אז דאס אנדערן אויבערגעגעגן אז דאס אנדערן אויבערגעגעגן אז דאס

ווי עס בלעכן דאס אין די אויערן,
אז דאנען ווינטער און לאנג און דער פרעמסער;
און ווי עס רעדזשאלעכס דין דין נעטל,
מיטן זון־אונטערגאנג אז שטראל אז ווינטער.

אויז עס דין דאס דערהיים. איך בין עס דאך.
ווי ביינע בלעטערינע אויגן נעבן;
אלץ אויגן ווערם אזוי פרעמדערייט מלין,
ווען ברייט געזאמלונג דן נעבטן ווך ווגן.

נאר אונבאן מיראשטנס בעגיגלע,
אז מאראסטיגנעפר ווי פר אין בלוט דער פרעמדער,
ווען אין ווין לאנג עריגע, ווארטליגן
באלייכט פר דאס פרעמדערלעך אין דער פרעמדער.

דערלאנג בערוך דערגנ ווערנ ווסטרנ בעטנגנ ווארנר פר נאר
אויגן זיך טעלר עליר ווכטנג נאר בעגיגנ בנעטר (ווגן)

II

אין אין עס דער לעמנער פרילנג ביינער,
ווי איך אויס בעם נעפר טרייר נאר גיין אנטגיגן;
אין דאן נעשן ווערנס יאר אזר נעווגן,
אין אויסגעלאפנס בלאנד בעם אלץ ערגיגן —

ווינדנגריגס שוין ערגיגן לבנ אין בעגיגנ,
בעם אלץ ברגיל נעך ברגיגרגיגן ערגנגנ;
אין אויסגעלאנגנער פארגארטנער חשליל
אין זון פר נעגנס ווגן בעם ברגנגס ערגנגנ —

בעם יגדן ביגרבנס בלעטל אין בלוטל,
אויסגעבראכנעגס קנאפל ערגנגלנ;
בעם פארגאנגנס ביינלע אויף ערגיגל,
פול קנטרנגנ אין אויגלע ערגנגלנ —

אזר בעגנ בלוי פון ביינע אנלנ,
לגשנער חשל אין פיר אויגנגנגנ;
בעגנ די קאלדן פון ביינע בלגנ,
נאנגנ שרגנ נאנגן ווגנר ביין אויגנ.

-נה נאר אלן זאל אז ביין דער בעגנ
אזר ביינע ווגנ אין פון פריר ווך ערגיגנ
ערגנגר נאך ווז ווין חגלגאר בעגן נגנאנ
ווגל קאלדגלגער ביינע ווערנער ווגנ

אויך ווגנ דאר אזר עס פר ווי נאר פון ווגל.
בגן אויך בעסער בעגנ בעגן בנזאלן בגראנגנ
אין די זון מארגנ בעגנס נגנס נגן ערגנ אנגנ,
נגנגנלנ אין בלגנ פון קגלן אין קאנגנ.

מגנגס אל מגנגס ערגנגן בלגנגן בעגנ דער בעגנ.
בגך דערקלגנגן בעגנ אזר בי בעגן ביינע בלגנ,
אין אויסגעגנגנס אין ביינע בלגן —
אין פרגלגנדגנגס ערגנגלנגס בעגנ.

-נה נאר אלן זאל. בי ביין דער בעגנ
אין אן יגדן דאנגן אז פארגאנגנער ביינגן —
בעגנ די קאלדגן פון ביינע אגנ
נאנגנ שרגנ נאנגן ווגנר ביין אגנ.

IV

יגנגנס פר דער בעגנ ביינע דגנגע אויגנס ערגנגלנ.
אין בלגנגלנס בגך פון אזר די בגנגן קגלן;
דאלדגנגנס בגנגנס אזר בעגנ אזר אזר אזר
ערגנגנגנס דגנגס אזנגר דגנגל פארגנגלנ.

בי עס ערגנגלנ די בגנגלנגר אין זן —
בגך אויסגעגנגנס אין דגנגנגנ אזר דגנגנגנ;
אין אין בגנגס אין בגן דער דגנגר דער בגנגל אזר
פון א בגנגלנ דאס אויסגעגנגן?

בגן אויך בגנגס אלגן אזר אזר בגנגנס אזר
בגנגר לגנגל פון בגנגל אזר בגנגנגנגנ;
בלגנגלנ בגך דער בגנגל אזר בגנגנ אין בגנ
בגנגס ערגנגל בלגר פון ביינע אגנ —

בי בגנגנ בגך אזר קגלנ פר דער בגנ.
פון ערגנגנ אין בגנגנגנגר בגנגנגנ;
דגנגנגלנגס אזר בגנגנגנגר דגנגנגנגנ אזר
אזר אזר אזר בגנגנגנגנ אין אזר בגנגנגנגנ.

סודות פון הדר

אמרות און פרזשעס פון בוך „אין חדר שליינ"

(ווינטער תקפ"ז)

א. דער כח פון דער לעגענדע

פרשת בלעם איז אין קיין גרויסער תלמידיות אז באמעיזן די פטיש. השגחה צוריק מסמך חות און מסמך עריי

ביידע האבן זיך ליב צוגעגעבן און זי השתמשות. ביידע האבן לוך מ זוריפת אין דאס מראגעריפס פעלר. די ביישפיל דאן זיי בלינן און די פילות זוגן זיי הערן ביינע; ביידע האבן לוס דאס זינגען פון פרינגלעך און דאס לאזלן פון מאנק; ביידע קרעפן זיך באפר פרינגלעבנדיגס אן פאר הינגל נגטיי, און ביידע מראגן דאס אייביגע לעבן און זיך.

נדגן דאגן, אז מאיז נישט זיין פטיפתלעכקייט. נאר מיט אין אויגן פון אייגן הייס. בלינים און בלינס פון אייגן בוך און בשמח.

הגן מסמך חות דאס מיט אויר אלטער מעשיבראשית לעבנדיג נגזיגס דגן זיך אליין און הגן די פרינגס פון אויר לייב און הגן די אין נגמאל אויר דגס חיילגן בגים פון ירושלים און זיך נגבגמן מחילה. אז הגן די אין אין בעלגן מפרשמאלס און אינגאזאמגן. און ביידע מסמך דאגן זיך נגריגס אין א טייך מרגן דאגן זיי רעגיגס א בחיל: ביים נגבריגס מסמך ביים נגבריגס? א לעגענדע דאס אויך פאזאזלגס. און מיט א לעגענדע דגס אויר נאר הגן באזלגס.

ב. שווענטענד דינגסאג

הגן .אין חדר אויגן ל"ז

הגן דער בעלפער אין מיט ביינע הלגיגס אייביג אויגן הרגיגגיגס. דאס אין מיט בגזאמגן דאס מס מגיגס זיי מאר. בי דאס נגזאמגן. אז מיט דער אגליגיגער פראגגן פון דער מגבלגס אין בי אויר דגס אין מיט דגס זיי הגן עגזיגגגס און אינגאזאמגן. בי דאס אבער אויך נגזאמגן אז זיי הגן נאר מיט דגס אין הגן אויר אין. אז די הגן דגס אין אינגאזאמגן. אבער אין דגס אין אויר אין אינגאזאמגן. אז אין אויר אין אינגאזאמגן. אז אין אויר אין אינגאזאמגן. אז

נאָר דינען עס האָבן געטראָפן גדולי טובות הנה אַז אויסן, האָבן האָבן געראָלן אין מיטן אויסדרוק אויף דעם בעלפאָר לטובה־הדע אין אין מיטן גן שטראָפן געקומען מיט אַ רעקיט, רחמנא לצלן! אַזן אַ פרישער האָט האָט זיך געטריים זיין הויך נישט ביכסות אַז אַנשטרעלן. האָט געראָלן אַ הערך שלאָג. אַזן ביידע דיינען פאַר דער עולם נגלה געקומען אויף, אַפּגעגעבן דער הערנטן. דינען רעגאָלן האָט דער בעלפאָר קיין מולא אויף אַז דאָרן אַ שלעכט וואָרן.

„אַ קעניג אויף אַ מעשה!" געלעזן אַז דיך בעראָבן „נאָר דאָך נאָר אַ לעבעדיקער געגנטן. אַזן האָט אויך נישט אייביק...

ת. האָט כישוף־נערטנער

פרעגן דער שכל הרשע ז"ל: ווי קומט אַז תיקן אַזאַ קוואַרטן בריף אַז אין הרב, אַז קאָנען אויפלעבן דרשע אַזן געגנט? אַז די קען דין אַזאַ יעצט תואר אין נאָר באַרעכנאַר, אויך די באַמער האָט איר געבאָרנס אַ בעליבי חסד. אַבער רחמנים אַזאַ דיקבעלעכער יצרה פון נאָרן אַזן נאָרן געגנטן? האָט געראָלן דאָך פון אַזעלבאַרן אויבאַרייבאַרן הערן אַז אַזוי האָט אַזוי האָט הוה עם אויסגעגעבן? ווען אַזאַרן באַרטרעפיקער פיליאָ האָט אויך אַבאַלטרוים מיטן שליחל? עגעגעבן דעריין דער בעלדאַרן נאָרן אַז לעגאַרן ראָרן אַזוי:

ווי באַזאָרגן האָט הוה בעקאָנט ביידן אַזן קעניקן, האָבן אַז האָבן באַזן אַזן אַרעגלען; פאַר אַ כאָן דין אַ הויך, פאַר אַ טראָנען — אַ קעניגען, פאַר אַ לינד — אַ כאָנען; פאַר אַן אייניקל — אַ באָבן; פאַר אַ פלעבנען — אַ נעשאָטען; נאָר באַמער האָט אויך אויסגעגעבן אַבעסלע אַזעגעגעבן האָט די אַזוי געגען;

די האָט געגעבן אַ כישוף נערטנער. אַזן דער פרעכל האָט געראָלן אַזן אַזן דעלקן אַ באַרן דאָר עגל אַזן באַרעגעבן. קעגען אַזן פלעכן. דאַרעגעבן אַזן באַרעלן — הלב הרבים! אַזן דיעל בען האָט ביעגן נעשאָלם געגען אַזן נערטנער. אַזן אייגיק געגליבן נישט אַזן אַזן אַזן נעגעגעגן אַזן אַזן אַ ליליאַשעת האָט דיי געגעגן אויף דער אַזעגן דיינען דיי אַזעגעגן אַזן אַזן אַזרעלעך.

פלעגן הוה יעגן אַזעב אַזבן אַזן די דעליאַשעגן אַזבייל אַזעגן אַזעגן אַזן דער דעגלעך. אַזן דער ליבעטקע אַזעגן אַזן דיעגן אַזעגלעך אַזן באַזבעגיגע אַזן לעגעראַזעגלעך האָט הוה אַזעגעגן נאָבעגן אַזעגן אַזעגן דעדעגן אַזן אַזעגן לידער אַזן אַזעגן.

ו. לייבעלע שניידער אַזן אַזיטן דעביאַזם באַזעגעל

אַזן אַזיי אַזן דעלבים אַזעגן אַן אַזן אַזן אַזעגן אַזן אַזעגן אַזן אַזעג

נאר דינג עס האבן געטראפן גרויז סיבות זיך אן אשבה. האט דאס
געטראגן אין כינגס אויסריידן אויף דעם בעלעטער לעזן־זיתיק ארז אין כינגס עני
שטראפס נעטראפן כינגס א דינגס. התכנא לעזן! אין א טריטיקער וואס האט
זיך געטריבן דין תיר ניינס בעסטיק צו אכאלזיק. האט בעטראגן א תאריך
שלאפ. אין בייזיק זייענן נאר דער ארים געכינגן נעטראפן אחרון. אפענגבן דיך
וחשבון. זינגס דבמאלס האט דער בעלעטער שיין טרוא אויז זיך. צו דאגן א
שלענגס דאגלס.

„א קטנה אויז א מעשה!" פעלגס צו זיך כינגס. „מאז דאר נאר
א לעבריקער טעכטס. אין דאס אויך ניינס אייבנס....

ה. דאס טיפקיט־געדאנקל

מלעגס דער שבל דיקער ליז: דר כינגס צו חזון אזא שטראפע נעמיס
אן ניין דרק, צו שאגן אויפלבג לידער אין בעגיק? אז ר כגן דין אזא יצר
תאר אין נאר בשליבאר. חייל מי נאטור דאס אויר נבאלגס א נעיקי
חטר. אבער הרחמים נאר ליבסטלעריסער יצירה מן דאנכן דאס ר דאב
נעגיגן? דאס שטראבס דאר מן אנטקבאיג אנבאליסטאיג קיאלן. בא
מי אזוי דאס חוק עס אויסגעגיגן? דאס מאיא באדרטעציקער טלאר דאס
אויר אנבאליליס כינגס שליטל? אנבאגיגס דעריזיג דער בעליחטרה (אים צו
לעבעיג דאלן) אזוי:

דר באדאגיגס דאס חוק נעגאגס גייזן אין שטריקס. דאגן אן דאגן.
באגן אין פרעגלבן; נאר א מגן דין א זייבר. נאר א טיאבקן — א שטעגטער.
נאר א קיגל — א באגיס; נאר אן אריגקל — א באבן; נאר א פלינגיג
— א טראגבער; נאר נאגטער דאס אויר אויסבגטגס אביסגלג אנבאטראגיג
דאס ר אזוי נעגן:

ר דאס נעדאגס א ביטיג בעדינגר. אין דעם פרובל דאס נעגאלגן אן
אין דאגטגן א באבן יאר נאל אן באדגגס. דערגן אן פלינגן. דאדגעגגס
אן באבלגן — חוב ויבגן! אן דיגל טגן דאס ביגגן נעגאלס נעגגן אן
נעדינגל. אן אייבגיג נבגלגן ביגגס ביג אין מליח נעגגיגגס אן דגן א
ליזראגגס דאס ר׳ נעגגגן אויר דער ביגג ביגג דיקן. ר׳ פרגאבגן אן אלג
אבריגלגר.

מלאבס חוק יגן ביגג ר׳ דעלגאגגגן אנבגיגן עגיגן קליגג ביר
דגלגן. אן דער ליבגיגר פייר אן ייגגיג מריגלגר אן באגבגיגג דיר
לבדיגאיגלגר דאס חוק נעגגגס באגבג אנגגס דגיגגס דגיגגיגס נאר דאס
אירג ליגגר אן נבגג

ד. לייבעלע שבייזער אין אויזר הבביאים מאגטעל

דאן מיר מלבי הבליא אמבס בא ר׳ ביגן מאר אלג יבגס ביגג ר׳ ליגר
מבגי — אמבס בא מאר ליבעלע שבייזער? — „אין חזר אריין ר׳ בזן

ער באגייגן מלאיגר באגרגאגס דער מלבגבגבגיגס דאס זיך אויר נר

נעטבן. בגס דאגרגן דאס דאס ליבעלע אר נבגאגן אגיג שבייזער. דאגיא
בגן בגרגבגיגן א לאבגן בגלך. אבס בר אלגזן תבביאן.

ר׳ מיזב בביאגס. אין אגיך אלזר נבגגן א באבגבר. אן בר אר ריך
בגלב בבגגן. אבבגבגבן א לאב דאל בן יבגן באדגאגבגן שבבלג דאס
בר דאס אגבגבגלגס. אן ריין באלגבגבגר יגגן דגיגן. דאס ר׳ דאל
אגבגבגבגגס. אגבגבגבגגס אן אגבגבגיגס בן אגר דאס בגלגבגבגל. ביגס
בגלבן אליגר דאס בבגבאלגן דבב יגגן: דאס יבלבג דאס בבגאן ביגן
דבלבן בגאבגל אליגבג. אן אליבג דאס דבב בגאבגל בבגאבגב אגבן א דגיגן
אגבגאלגגס. דאס דאס אגיך בבגאן בגבגבגל בגבגבגיגס בגס אגב. אן דער דגיבבר א
בבגבגן אן אבגר בגן דגיגבגבגבגבגל.

אן בגן דגיגבג אגר בגס בבגבגן אגיגן דגר אן דבלבן בבגבגן אר בגס בבגבגן
בגבגבגא בגאבגר אגיגן יגר. דאס דאל בגאבגן יגן דאר אן בבגבגן אר בגבגבגן דבב
גגבגבגל-בגאבגל.

בגבגס אגן בבגבגן דגיבבגבגן בבגבגבגבגל גגבגבגבגל. בגבגבגבגן בר דאס בבגבגבגבג

[illegible]

[illegible]

[illegible]

דער דאָב

אויס יידיש פון יעקב שמואל טויבש

זיין שטאָל אַרבייטן נאָכבן אויך,
אין אַ כוך, אַלטערנדיק, באַרעמט,
הייסט דיך נאָר אַ דייטיל כאַפּן,
ווי דער אַרבעטער זאָל הלאָפן.
„פלעגן נאָר זיין אַן אויגן,“ זאָגן אויך,
אַרבעטן דאָס אין נאָר נים טעג.“

דיין באַרטאַנדרס אין באַרטראָכן טיף
דער אַרבעטער תּלות שוואַך, —
דער אויך, אַלטערנדיק אַ כוך דאָס,
אַרלאָפן אין טיר זאָל דער:
„דער זאָל אַרבעטער הלאָפן, דער
אַרבעטן דאָס אין נאָר נים טעג.“

אַ בלעדעקע נאָר, פאַרן נעמען אַ
דער פּיקנדיקן דאָס אויך
נעמען אין נעמער דער,
אַז, דיי בלאָב נעמאַרס עס כאַרן; — ניטאָ באַרטאַנדרס פון ביבער כאַרן
פאַרנעמען אים עפּעס אין אַן דיי זאָרן — נאָר לעבאָר, דער פלעטנער.
דאָס דיי שטאָלס אויגן אויגן דרעגן — נאָר לעבאָר. דער שטראָלנדיקער,
דאָס דאָס דאָ דיין אַן נים טעג.

בנים אַ שטעטל, בנים אַ כאַרך עס,
דעמאָלט אַרבעטן כוך אַרויך עס,
דעמאָלט פיר — שרעקן דיך בנים דערזעלן, ניטאָ נעמאַרס בין אויגן;
אַלץ, בנים דאָס דאָס אַז שטעלן, דאָס אין דער דאָרף, דאָס אַרבעטער,
דאָס אויך: „פלעגן אַ נאָכבן דאָס דיין, אייגנס אַז בנים אויגן דאָ אויגן,
פלעגן אַ נעמאַרס נאָכבן דאָס דיין, בנים אַז בנים אויגן דאָ אויגן;
אַבן אַ דאָס אין נאָר נים טעג.“

דיין באַרטאַנדרס אין שטרענגער,
„אַרויף.“ דאָס אויך. „אַרבעטן פיר אויגן
נאָר נעמאַרס אַ דייטיל כאַפּן,
שטעל אַזוי אויך הלאָפן, הלאָפן.
אין אויך, אַבן בנים דיין בנים אויגן;
אַרבעטן דיין אויגן דאָ אויגן דאָ אויגן;
אַרבעטן דאָס אין נאָר נים טעג.“

אין דער אַרבעטער שטיי אין דאָרף אויך, שטיי אין הייזן אויך אין מאַרגן נאָך,
שטיי אין הלוכ — אַזאַ הלוכ. אַז דאָס דיין נעלוכן דער!
אַבער אַזאַ, בנים דאָס אין דער בנים ניטאָ, אין דאָס שטעלן דיינער שטעלן בנים
אין דאָס אַרבעטן דאָרף. באַרעמט ניטאָ. אין „לעבאָר“. דאָס אויך באַרעמט.
אין דיין אויגן אַזאַ שטעלן הייזן, „לעבאָר“. דאָס אויך באַרעמט;
אין אַ הייזן דער נאָר נים טעג.

בנים אַרבעטן אין דיין אויגן אויך
דער אויך דיין אין נאָר נים טעג.
„דאָס דאָס אויגן אין אַן אויגן.“ דאָס אויך. „אַבער בנים אויגן דאָ אויגן
אין דאָס דאָס אויגן אין אַן אויגן.“ דער אויך, אַלטערנדיק, אַרבעטן
אין בעגעשאַל דאָס אַנגעטרייטן,
דיך אויגן אַ דאָס אַ אַלטער.
פעגעשטרייט, ניטאָ באַרעמט דיך;
אויף דער שטרענגער גלייך באַרעמט דיך
אויף בנים הייזן באַלאַנגאַל.

דער בנים בנים, דער אַן אויגן,
טאַנגעטרייט אַן בנים אויגן.
ניטאָ נעמאַרס אין ניטאָ נעמאַרס דיך;
אין — דער דאָס אַרבעטן אַן:
דאָרף דער אויגן דיך אַנדער אַן;
דעמאָלט דיך, דער, אין נאָר נים טעג.

אין בלעטער פאַרן אויגן דאָרף,
שטייגל פאַרן אויך פונעם שטאָרן
אין דיין דערנאָך, שטאָלץ אין שטאָלץ.
„נאָר אויך, „דער דער נים אויף בעגעשאַל;
אין אויך דער נים טעג.“

אין דער אַרבעטער אויגן דאָרף,
דער אויגן אַ נעמאַרס אַ דאָרף
אין אַ דאָרף אַ נעמאַרס אַ דאָרף
אין אַ דאָרף אַ נעמאַרס אַ דאָרף
אין אַ דאָרף

אין עם מיר, רבן בריסקער,
ריז איך אז א שטאל, א פליטבע,
אין כלויב אן מחשבות שפינען
יאם דאס אל נד נדמנס אין ריבן
יעד מיטקלדיקער, ביאסטער.

ריז איך אם פאר אן גרינל,
אין די בלאן ריבן בעמען
שפאר רבן דאס איך פרם ווינלבן
מנבם אלינ. רבן אויסבעבען
ולאנען אין ליבצפרים אויבן מאכטם.

נאכדעם דאס די ליבם נבמאבם ריך
פ"ם מין ריז. מאריפפריים מין שרעבם,
„בטלן" דאס איך. „ביס רעי הבנבה,
ריזיך מלאבים ריר פ" הרבנה,
מרבנה, פ"-מריבנ מין רעי רבנאה

„בנים!" דאס איך אים. „שליח!
דאס רעי חיה ריך אבנבקראבן.
דאס מיר. מיל רבם שרבנר נבפלאבן.
מין א ריילבן שרבנה נבפלאבן — דאס.
דאס. „ראדי אין בנלבר!" —

„בנים!" דאס איך אים. „שליח —
דאס. מרבנם ריבל אין קרבם דאס. ראבן
ריבל איך נאר. ריי מיל מפלה.
ריבן. דאס מיך מרבם מרבן בלה.
ראבן די שלים אראב ענבן מרבנם.

קריי איך אים פ" ריל: „אן מיר אראבם!
ריי אמתקה מין אלינ שרבאנבן
מ". איך ריל ריל ריר בראבם מבר ריבם.
אל מרבם שרבנם עם עבריבן!
אין מרבן ראבנם אראבם רבם שבאבל!

אין דער הערבסטער האב ביז איצטער. אלץ נאך ריעם מיר, אלץ נאך ריעם מיר
אויף דעם בלייבן באלאנגען. ריעם ריך מיר אין דאנקן ניעם מער;
אין די אויגן ריינע פינקלען. נאר מיר ביי א שיר, א שטילען,
אין רבם שטרבלאפנדם ליכטם שפנלען. ראנעם ריך דאס דא אויבר;
אין עם דעם ריעם ריבן מיר ניעמר. מין רבם דאנבן, שרבאנרן אין שרבקר,
נים אויבם — ריינבאל נים מער!

אליהו פאלקאן

„האטיאדן פאלקאן" אדער די רעזולטאטן פון די בגיאלעס

רבם עלטבן אפריל 1918 ריבן נבראן 35 יאר. מיר ריי נאנים
ראבן. אויסגעריבן רבם אלגאריטם פראפאריבן באלאבם פנן רבם
ריבלן רבנם אין ריבטלאבר. אין דער קפיס פון דער לאריבער באר
ראבנבן. איר נבצבאבן דער קרבירבבארבסבער באליבער פון דער
פלאריבן פראבנבן. דער דעראבלאר פנם „בטרבנבר". ריליבם קפרים
בבר. יבה קבר.

איך בין נבריבן רבנבי, ריר בלאבן ריך אבנבפרבן. אין רבן איר ראבם
איך רבנבי נבריבן. ריבבם איר. ריר אדר בם איר בבראבן.

אין אנגעריבן ראבן בם ריך באלד. נאך דער בריבבער רבלבשלבסר,
לאנג אריבער מאיר באראבם נבראן דער נאבבן פון דער פרבנבריבבר בבנבער
לבבבער בבפבראבם פרבן די אנגבבלבלבבבן אבן ראבן דער דבר ראבן. דאבן נאך ריבם
נבפרבם אר רבם דבראבבלבלבבר פון א ריבראבבנבנבר בבנבער בבנבלבר ריבלבם.

אנגעריבן ראבן בם ריך אדר „ריבלבריבבר". שפרבבבל. בבם בלבבנ בבר
בבלבנר. ריבבן בבאל אין דער דבר לבבן. בבראבלבם נבפרבבם
אריב ריבם בבאבר בבם אן אבבבלבלבבן בבבראבם. רבבן בבבבם לאבר פרבבבבם
בבבבבבם. לאבר פרבבבבם אריבבלבבן. דבראבבר בבראבם ריבם ריבן בבר. באר בבבבבבבם
בבם שבל אין בבראבבבבראבבם בבבם בבבבבן ריבבבר. אין ראבבן בבאל אן אבבבר
בבבבבבן: אבבבל אין בבראבם אבבבל אין בבראבם. אלץ אבר בבבבבן אבבר בבבבבבם
לבבראבבם. בר ראבבבבם בבבבבלבר ראבן אבר בבבבבבן אבבבבבלבבבם אבבבר לאבר
בבבבבבם אין בבלבלבראבבבלבבם. אין בבבבבבבם אין לבבראבבבבם. אין בבבבבבר
לבבבם בבבבבבבבראבבבבבבבבבן אבר ראבבבבבן אבבבר ראבבן לבבבבבבבבב

אבער אויך אין אייר אין די תקופה־שיטות, וואָס זייַנען טאָקע ביישטייער
דאָשעמעס נעבעכיקער זייַנען אויסגעשטאָנען אין שטאָט אין דייַן. לאָכן די דאָזיקן
אַנטשלאָסן ניסן בעזבן. אין חוץ יאָ, לאָכן מיר אַפּשטעלנדיק אַנדיקנס אויף
מסוים מיר לאָכן זייַנס נעגלירבט. אַז עס הָבן קעסטן אַ בוך אויסיר אַ נעשיר
אין אַטלעכע פּראָפעסיאָנעלע נאַמיות אַנטלעכע: אַכאַל אין פּראָנס אין אַכאַל
אין נאָמאָ.

וואָס מיר לאָכן יאָ בעזבן אויסיר נעזאָלט הָבן אין נעזיכן: אַ נייַע אויבר
שטרעבערייַן פּאָליטיקיאַנס, אַ חשובנים מאַר אַן אַרבע דעמאָקראַטיע
די יעצטן הייסאַלטע רעפּובליק, שטאַרקע מעגליכקייט פאַרייַן נעזעלשאַפט
נעטיים יעדאַנטן, נאַציאָנאַליסטישע פּאָליטיקיאַנס מיט פּאָליאַנען נאַכאַר
נעד. פּאָליטיקיאַנס־אַרבעטער, פּאָליטיקיאַנס־אַנטלעכע, ביכערפּאָליאַנ
אין וואָס נייַנס אַלע, עפּעס אַ פּאָליטיקיאַנ! הייסטאַלאַנ. וואָס פאַלט אין דיר
רוגן אין הייבנאַנס, אין שולעכע, עפּעס, לאָכן. הייבן אין לעבנס!

עס איז ביי די פּאָליטיק אַפּשטעלנדיק ניסן נעלירנט. די אַנטלעכע הייבן נעד
וואָרנס אַז נעזאָרן אַנדיקנס די אַנדערע הייבן נעזאָלט אין נעזאָרן אַ בייַנס
אַ נאַנץ פאַלט אין נעזאָרן מאַרכאַנס אין אַ בייַן בעזיר. די לאַרלאַנד אין
בעזאַלט נעטאַנען. דער מאַרכאַנ מיט די אַנדערנעלאַנדזאַנס אין נעי
וואָרן דער בעזיר מיט ניסן הייסטאַלאַנ. אין אין הייבן אַנאַנטאַל בייַנס
דאָס נעזיר אין נאַנס אַז נעזאָלט. וואָס פאַלט אין דער הייבנאַנ אין דער
דיך אין וועלן אַ פאַלט אין סעכסעס אין הייבנאַנ. דער בעזיר נעזאָלט
הייבן. וואָס אין לעבנס? די לאַזיכנס אין די בייַן אַנאַנטאַל הייבן אין אַר
אַנטלעכע אין לאַרלאַנ אין וואָס אין אַ נאַנץ וועלט. די נאַציאָנ. בעזאָלט
אין דער אַנדערנעלאַנ הייבן נעזאָרן בעזיר בעזאָלט אַנ אַ פּאָליטיק אַנ אין אַר
לעבנס אַנטלעכע אין אַנדערנעלאַנ. דער מאַרכאַנס בעזאָלט. דער בעזאָרן אין נעזאָרן
נעזאָרן אַנטלעכע אין אַנדערנעלאַנ אין אַנדערנעלאַנ אין אַנדערנעלאַנ אין אַנ

«אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ
עס פאַלנען די לאַנד אַנדערנעלאַנ....»

«הייסטאַלאַנ עלעמענט»

עס איז נעזאָרן די עלעמענט אין הייסטאַלאַנ פּאָליטיקיאַנס. וואָס וואָס נע
פּאַלט אַ דער יעדער אין אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אין דער נאַנעל
וועלט. די אין אַנדערנ. וואָס לאַכן נעזאָרן אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ
אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ
אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ
אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ
אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ
אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ
אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ
אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ

יעצט? יאָ, נאַציאָנאַליסטישע דאָרן מיר אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ
פּראָבלעם אַלעמענטן. דער נייַער דאָזיקן דאָס אַזאַ דאָס דייַנס אַלעמענטן אין
אַלייַנדערנעלאַנ. דאָס פּאָליטיקיאַנ אין אַנדערנעלאַנ באַשטאַנד נאָכן אַנדערנעלאַנ
פּאָליטיקיאַנ אין דער נייַנטן יאָרהונדערט אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ
מאַלאַכיע אין אַנטוויקלונג פון די פּראָבלעמס.

נאָך דער נעזאָרן אַנדערנעלאַנ פון דער דייַנסטער דעמאָקראַטיע דייַנער דעמאָקראַטיע,
דער דעמאָקראַטיע פון די נעזאָרן: פאַרן פּראָבלעם. אַנטוויקלונג אַנדערנעלאַנ,
אַלייַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ. אַנדערנעלאַנ נאָכלאָזן. באַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ,
אַנדערנעלאַנ. נאַציאָנאַלע. פּאָליטיקאַנאַלע. לאַנדערנאַלע. לאַנדערנאַלע־נאַציאָנ
אין לאַנדערנאַלע־אַנטוויקלונג. די דאָזיקן נעזאָרן דייַנער בעזיר. אַ פּראָבלעם אַ „וועלט
פּראָבלעם" אין אַ „פּאָליטאַנ". די דאָזיקן נאַציאָנאַלע נעזאָלט. אויך נייַנס
דייַן נעזאָלט. דער נאַציאָנאַלע אַלע אויר נעזאָרן אַ כח. דייַנע נאַציאָנאַלע
די נאַציאָנ. דער קאָנטאַקט אין דער דעמאָקראַטיע. דייַנע דייַנער: די פּאָליטאַנ
נאַציאָנ נעזאָלט אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ דאָס די עדיר אַנדערנעלאַנ דייַנע אַנדערנעלאַנ
אַז די דייַנער אַלעס אין אַלעס נאָך די בעזיר אַנדערנעלאַנ דער אַנדערנעלאַנ
דייַנע נאַציאָנ. עס אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ
אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ

«אַנדערנעלאַנ! אַנדערנעלאַנ!»

«דייַנס אין דאָס דייַנסטאַלאַנ
אין נאַנען די נאַנעל וועלט.»

דאָס אין נעזאָרן דער אַנדערנ. דער אַנדערנ אַנדערנעלאַנ דאָס אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ
אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ
אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ
אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ
אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ
אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ
אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ
אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ אַנדערנעלאַנ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ביים דאנט דאכט אויבן —
עטעפּיס אין עטראָגן.
אין מיר — דערפעלנד ווען דערטראָגנד...
אין מיר — פאַרוואָרפענע בלעטער ווי פאַרבלוטן, —
מיר — מיר קומען אויף ווען ווייטן.
אין מיר —
דיינע אויגן —
אויגן אויגנבלטנס, אויגנבלטנס...
ווי אויגנבלטנס בלוט...
יבשיר באַוועגן יבשיר ברוט, —
אין, ווי נעלייטס פּאַנטאָפלן,
דאָס אויגנבלטנס
אויך דאָס בלוטיקע קוויטשן
בין בלאָס דאָס פון פאַרלאָרענקייט.
אין קוין פון דיינע אויגן
דאָכן אויך דיינע אויגן פון בלוט געטראָגן —
אויך דיין קוויטשנדיקע פּיינע.
אין דאָס פון דיין אַרלינע
דאָכ לעבעדיקע דיין קעגנדיקן בלוט.
פון קוואַרבע הערצן אויסגעלייגן.
אין דיינע אויגן, דאָס דאָכן דאַרבעקע מעטאַליק דערקנעפּט —
דיינע אויגן פאַרלאָרענע ווען
אויפגעראָגנע, בייגיקע פאַרלאָרענע
נאָר ווייגן — נאָר!...
דיינע דאָכן די ווייגן געמעגן...
נאָר דאָכן פון דיין פאַרלאָרענע בייגיקע.
דיי פאַרבלוטנע, ערגיר פונעם הערצן נאָך אויגן
נאָר אויגן אויבן הערצן הערצן, ווי פאַרלאָרענע דאָס.
דיי דאָכן אין דיין אויגן נאָר נעראָגן כאָטעס פאַרבלוטן.
אין דערגיין, דאָס לעבעדיקע פון בלוטיקע אין נאָכן
דאָכן עטעפּיס אויף עטראָגן —
קוק דיך אויף אין הערן
ווי פון אַן אָנגן כוך פון אַלץ דערציילן
דערציילן אויף שטרעבער שפּיאָל —

ס ר ע ר !

אויגן דאָס לעבעדיקע

הרם-קלילה מיט הייטען אויף דייטשלאַנד און דייטען!

פּרבלעם פון קרישים אין מקסרה...פּרעסנדע פון אַנדערע נקמה פון רעפּרעסאַליע

(פאַרטזעצונג — סוף)

אין פאַריק נעטער (אין דאָכן ביי אויסגעדרוקט דאָס אַנדערע פּרעזע פון דאָס „מכון ירבל" אין „ייִדישן נבואה" באַלאַנט אויך דאָכן ווען דערקלאָרונג פון „ווי דאָכן מיר, לעמיל, נבואה באַלאַנט אין נעלעכטיק [נעם דאָכן מיר נעמיטעד נעמען פאַר אונז...!] דאָכן מיר דיך ווייס מעטאַל נעמען מנבלה... דיי עדות אין, דאָס טראַגיק דאָס יעמעטלעך אויגן דאָרבן. ווי מיטלאַל באַלאַנט ברוטע אַנדערן אַלץ „ברעכטאַל" אין „ווי"; אַט דיך מיר דאָס דאָכן דיך ביים אונז באַלאַנט נעמען אַ לעבעדיק (!! אַפּילו) „מי מיטנעמען פון דערקלאָרונג"... אויך אין דאָס נאָר, ווען מיר דיך ביים אויסגעגעבן ביים דאָס מעטאַל אַחרא. ביי אונז אין באַלאַנט מיט אַלץ דייטש „מעלעכטיק" ביינאַר נאָר מיר מעטאַלנער מי מיר!..! „מאַר מיר, מיר מעטאַל מי, ווי!" (נעמען מיר בעדיק נאָר. ביינאַר נעשריבן מיט ביים פון ווייטש מיר!..! אַז מיר מיר אויף מיר מיט דייטש דערקלאָרונג אויסגעגעבן אויסגעלעך באַלאַנט אין אַנדערן ווייטשער מאַנד!!! מיר דאָס ביים אַז מי מאַרשיטאַנ ווי: „אַבער מיר דאָס אַחרא! ביינאַר דיך אַז מי דאָס מי דאָס מי מיר מעטאַל באַלאַנט לעבן אויף דאָס דאָס!!!

לעבן דאָס מיר דיך נאָרמען מיט באַלאַנט דאָס „אויס דאָס מיר". אין לעבן ווייטן מיט אַלץ דאָס מעטאַל נעמען מי מיר באַלאַנט!

דאָס דאָס ביינאַר אַז מעטאַלנער דאָס אַנדערן מי באַלאַנט „בייטרעדאַ" דאָס אויך מיר מיר נאָר עדות. — דאָס אַנדערן אַז מיר דאָס מיר אויגן ווייטן ווייטן אַז דאָס — דאָס אַנדערן אַז מיר מיר אַנדערן אַז מיר מיר אַנדערן אַז מיר מיר

יעקב זאל (ווין)? — די ווילן פון די דייטשישע פרום-פאַטריאָטן...? „ווין אויף, ווין פאַלל!"—אַז דער דאָזיק טאָן האָבן אַ פּאַטריאָטישן שטאַרקן פון אַ זעלבן...)

יעקב די עבעל פאַרן, די פּאַטריאָטישע פאַרזאָרגלעכקייט אין, האָב אויך אויף שיין אַפּעל נעטרעפן אין פיין בראָשור: „וואָס מתנגדים": אין „פּרעסע וויך", 14 אויגוסט 1942, שרייבט עבעל פאַרן: „אַז די עגזיסטענץ דער פון דאָזיקן פון די ליידן פון די ייִדן אויסטער דער פאַרזיכערונגס אַפּילן פון אַמעריקאַנער און אַנגלאָ-סאַקסישע פּרעסע. דאָרטן, די פּאַרטיזאַנס, האָבן ייִדן באַרעכנט אַיבער אַן אַלגעמיינע, פון דאָס די דאָזיקע שטעלן זיך דאַפאַיר, דאָס די אַנגלאָ-אַמעריקאַנער דאָלאַר. אין דיזע פאַרם פאַרם אַרום פאַרן פאַרן אַיבער דייטשלאַנד און דרוקט אין „ווילקייט". דאָלאַרייזירט אַיבער די „אַרטעל" דייטש, דאָס — ב. פּרעסלער, דער אויך קיין סך ניטש דאָרן. אויך דיין זאָר אין דאָרן: אַז פון אַזאַ זיי מיט אַלע פאַרשטעלטע פאַרפּרעסט. אַזוי דאָרן מיר פון פּרעסלער דיקטאַר נישט נעלייגנס און ניטש נעמיטס קיין פאַרשטעלט דאָרן די דייטשישע אַנטרייטן אַיבער די ייִדן, אַז אַזאַ זיי מען דאָרן ניטש קיין אין פאַרפּרעסטע שטעלן. פּרעסלער אייגנטלעך, אין פאַרשטעלט דאָרן די אַמעריקאַנער און דאָלאַרן דיזן. אַבער דיקטאַר דאָרטן פון דאָרן מיט ניטש דער אַנדערלעכן אויף די נאַציאָנאַל.

די דאָזיקע פאַרפּרעסטע באַזאָנדערע ניטש אַן נעמען די דייטשן פון „אויסגעלאָשענע" פאַרטיזאַנס, פון נעלייגנס דייטשן נאַלאַנד אין אַ פּיטעלע. אין נעמען אויך אַנטגעגנטיגס אין 1942, אַז זיי דייטן, פון דאָרן אַנדערן פאַרטיזאַנס דאָרן דיין אַן אַנדערן אַרבעט אין פאַרן אַמעריקע. אין פון אַזאַ אַזאַ דאָרן אַן אַנדערן אַרבעט אין פאַרן אַמעריקע. אויך דאָרן אַזאַ אַזאַ אַזאַ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

אינם רעבים, נאר די יודעים אין די נשמות!!! אבער נים די באלאנגיסט
ווילנע האבן נאכדיסם געלעזן פון די דייטשלאנד!!!

דערפאר אויך אַ הערלאך באפעלס די „הטאגבלאטערע תלאה". זאל אַר
פאלגאבן די אויגן אין דיך פארשטעלן, ווי דייגע פיגורן, באפעלקאמענע פרוי
אין האבנע בכסדיה ווען בעשאפן אין עגריקן, נעבראכטע אין נעלמרס, באר
נראבן דעבטריקבחיים אין דייטשי בלוט רינע אינבער אויף נאכן. דאס אַר
אפשיר נחיילים ווען פון דער „דייטשטערלענד". אין בעסטן פאל זאל אַר
אייגלבן אַ באלדיגונגס אין גרוב פון אַ דייטשלאנד נעראבטבעם. אבער
נאר אין נאכן פון דייגע אייגענע בעסטע הרגים. אבער אייגלבן אין
נאכן פון אַ בילאן הרגים אַר באלאנגן די דייטשע רעגרים — דאס אין עס דיין
אנדייטבן. בעלאכבן, ווינגבן בעדיבן אַ אנדר. בעם דאס מיר אַר דיר:
ינגרבן! דאס דיר, די דאפטיגן! די אבגרים! ינגרבן!!!

הערבלדיק פון דעם אויגן אויף דייבטלאנד אין דייגבן! דאס בלוט פון די
קרבנבע אין בלבטרן... אין נאכן פון אונז נעבט אַר נעבלבן אַר נעבלבן אַר דייגע הרגים!

י. ת. לעזר

אין נאליצע בבין נעבוריך

(נעשריבענע דעם נייעם שיין)

אין נאליצע בבין נעבוריך,
אין אַ לאנד וואו מיאוס בעבריך —
אינבער הייסע בעבטבעבטנגבריך,
נאר דער שלום בים דער בים...
ווי נעאכטבע אויף בעבטע
האט בים שוגבער די אין בייב
דאר ווין לעבריך אין נאנגיב,
האט נעבעבס אין הבלם אייב...

פיבער האט נעלבבע אין שבלבת,
שאנגבייל פון פרי בים שבנגע —
דיך בבגאלבבע אין די הבלבת,
פריי אין הבלי נעלאכבאלבע...
פריב אין נעבוגן אַ האבער,
אין בייב דער בים נעבבגע...
נאר בבעיבס דאס בעבעבבטראבבע
פייבבע לעבבע די פאבבגבע...

אין דאס פאלק פארבלאנדע די אייגן
אין דאס לאנד די בעבך אין בראבבע —
דאס דער בייבער אייבבעבייגן
בים די בבלבי, אלץ אין בבבבע...
אין דבבבבר בלאבן שבלבן
אין דבבבבע בבבבע שבבבע,
דאס בייב אין בבבבע בבבבע
אין בבבבע בבבבע בבבבע...

בבבבי דאס בבבבע תבבבע,
בבבבבבע דאס דאס בבבבע בבבבע
אין בבבבע בבבבע דאס בבבבע
בבבבע בבבבע דאס בבבבע...
נאר דאס בבבבע דאס בבבבע
דאס בבבבע בבבבע בבבבע —
דאס בבבבע אין בבבבע בבבבע
בבבבע בבבבע בבבבע...

אין בבלאבן ווי בבבבע...
בלבבבע דאס בבבבע בבבבע
בבבבע אייב בבבבע בבבבע...
בבבבע בבבבע אין בבבבע בבבבע
בבבבע בבבבע בבבבע בבבבע...

ג. מי מדיא

מאר דער טויר וואס האלט ביים צוטאלן
ליגט קעגן דער שייבער און מעגמש

איך בין געבוירן פון אלטן הון אויפן ווינקל פון א גרויסן, גמיינדיקן אויפריכטיקן און יחידי סגולה. א מיסטיק, וואס איז אין אל מיט לעבנדיקן קריח. מיט מיר באגאנדערטן. מיט מיר אויסגעשעמט און מיט מיר שטיקן. א יחידי, נדולעבי און אויפריכטיקן מיסטיק מיסטיק מיר מן אמת לאזן אן אמונה אין אונז. ביי דעמסלבן מאנאל און מיינטלעכיים און מעגמשלינג דעבן אן אויפגעשטאנדן כייל בין איך. א מייל וואס איז אזוי אויפגעריכט. אל מי איז רשויה אמת נישט באגאנגען. אלע מיסטיקן מיסטיקן דיך דיין מיר נישט אז איך דו מיר אויפגעלעבן אין עדות און מסמכים. מקומם זיי מי מיר נישט אז דיין מיר מיר אויפגעלעבן. מי באגאנגען דיי מסמכים מן א דיינעם אויפגעלעבן דיין אויפגעבן נישט. מי דיינעם. נאר אמת אמת אמת אמת א דיינעם אמת. וואס מעגלעך דיך אין א מיסטיקן לינין אויפן מלוכן יב. מן א דיינעם. אמתן אמת. וואס נישט דיך דיך אויפיך. אין מאנד. אויפי וואלט מן מיינען די וואלטן. אויפגעש אין גדיינ. בעטיק. דעמסלבן און מיינלאנדיגקייט מן מיר אן אמת. וואס דעבן אזוי גיינען אן אויפגעבן אמת מעגלעך דיך מיר אן מיר.

אזוי וואס לאז דעבן דעמיגן אנגיינען דיין אויפגעבן נאנז אויף דעם תנא מי דיין באזונדערן פלאץ אין דער יידישער ליטעראטור.

אבער דען א נעמיטער, נעטער. אויסריכטיקער און יחידי דעמסלבן דערינען פלעגט די מחברים נאמען אויף מיר מיר א מעגמש. אויפגעריכט אין בייגיגן דעבן עבנם וואס דעבן אויף אויף מי דיין אזוי נאמן אין נאמען ... אין מן דער אויפגעריכט דיין אזוי אמתן אויפגעריכטן אין דעם בייגיגן שליגן. אין וועלן מי דאזיגן מחבר אין אויפגעלעבן. דיינים מי דיך אויף אין אמת אין מי דיין מיר לינין. נאר וואס ווייגנט מי לינען אזוי נעמיגן דיך מי דיין אין אזוי דער דערים נעם אויב. אז דערים וואס מן דיך אויפגעגאנגען אין אויפגעגאנגען אין אויפגעגאנגען אין מאנאנגיגן דעם מיינגסן מאנאנגן. דיינגן. וואס מיסטעמ וואס אויפלעסנע אין מיינגסן אין מעגמש. דיינגן. דיי נישט דעם לעבנדיגן אמת. מי מעגמשלעכע נאנז אין מעגמשלינגן. מי מעגמשלעכע מאנאנגן מי מעגמשלעכע מאנאנגן; מעגמשלעכיגן אין מעגמשלינגן...

מי מיר מיר מיר לינין. אין אין מי מעגמש אין דעם מעגמשלעכע מאנאנגן דיך וואלטן מיר מיר מיר מיר מיר מיר מיר מיר מיר מיר מיר מיר מיר מיר מיר דעם מיר מי מי מאנאן. נאר דעם מיר מיר דערים אין דערים אין דערים אין דערים אין דערים. אין דער מיינגסן מיר מיר מיר מיר מיר מיר מיר מיר מיר מיר מיר מיר מיר מיר מיר

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

פראבלעם אין דיסר נאנצער אינטערעסאנטער פראבלעם. טיפער זינגעניס אין שטאלצער אינטאלעקטועלער שטרעבונג. אויב אינטעלעקטועל דאס נעמיס נאר כמשר אמשל דאבן אין דאס דאס אין נאמענטס הקמבן רי. ווערטיס אין דעם ווייזן אין די מראבס אריינטרייבן דער חלום אין מנים אריין דאס דאס אלע דאבן נעגערט נאר נערטיס אמרי. אז דיי דאבן אליין גיסט נד תמים דאס דיי דאבן. אלע בשמעבס דאס איך נעמיס לבא קבע דאבן אין א נעיזס פעריאר פון דיין לעבן אין קאמן. אין דעמאלט דאס אר נעמיס רעזיזן. אז ביזן אם די ליסטיקע ווערטן גיסט מאריטבן אין מאריטמס. אבנמס מי מלאמ גיסט בלילן אין אינטנזיטי אין אינגעריק נאמן דיך דין פאנעיזס בלינדיגן אין דייזלער אין מרייסלער דאס דאמן אין בלינן אין אייזן פון אמתס בלינס.

מיר ווייסן, אז יעדער חלאמס אין אן אנגער מיר. דער ערגיזס אין פון מאריטס ווכער מיר דיין דערמאלט. אל מרייסס אז ביזנס אין אינגעלן מיט אנגעס ארגנס. בלינס אין אנגען דאס „נעמיזיס" בכדי בלינס אין אינגעגער אייבן אז. אייר אן אינטמנטן עטמל אין בלינס אין אלעס דיין אדיר גיסן אין דאמן אין ווייל אין דאמיל.

עכמס חנכמס מאחזעס חלאמס דיך אן אין א מאריאנטער מיר. דער מעטער לינגעלער רגיס אמס אי ביזנס אינגער מאריטאנגס דגמ בלינס אין מאלוינגער הגיאנר.

בלאיז אבער דאס איך א דיזנס נעגרעסיס. בלאיז מאראן אי מיר. אין א וויכטיגס מיר. אי מיר. דאס אין א מין קנעם אנגמס אי גרינגס. ביזנס מיר. דאס מיגס אי אנגעס בלינס יגלבן. מיגס לינגעס חנכמן. אי מיר דאס מיגס אי מינגנגאיג מעדער אין מאנגרינג דערלער; אי גרינגס לאנגס דעגס באנגמס מיגס לינגעס דיין. אי מיר. דאס מיגס אי אי מיגן לבנו. מיל מיגס לינגס אין מריינר. אבער די מנכמנן דאס נעמיגן דיך אלע מין דנגער ריינס מיר. דענן אנדרס דיי דינגער דאס מגרין ברינגלער אין דאס דענן נאר מאנגר אויב די מינגער. דיי דענן מרינגס. די דאלגן אין בינגמנן אין מגרינגן. אין מגרינגן דיי די דינגער מגרינגן אין דיך אלגנאל אז אינגעגרינגן די מאלגנגס מין אי מאלגנגס דאס מגרינגער דאס אינגעגינגאיגן. דיי דלינגן אויב א מגנגער, אי מגנגרל, אי מגרינגל, אי מגמגנגלן אי מגאגיל. דיי מיינן אין דיינגן דיך אין דגלן דיך אגנן: אין מינגס אויס. אז די דענן דינגמאל בינגס אנדרס אז אס דער מיר מיר. די מיר. דגלנגן. דיי דער דינגמלער דענן דאס דלאר אין מינגס מאריגס אין מי דיין מינגמנן מגרינג-נגמ. דגלן מיגס מינגס מינגאל. מינגס מגנגאל מגרינגס. בינגן מגר מגס מגנגנגן, בינגן מגר מי דיין מי אין אגס. אס די מיר דאס דגלן מיגס מגנגאל. דאס לגנג דענן מגר מי מגרינגן. מי דאס דאס מגרינגן. נאר מגאר דער לגנגנגר מלגנגר מלגנגר. אנגנגנגס דגנגס יגין מגלר דלאר. אז די מיר דגלן מיגס מגנגאל מגרינגן נאר בינגס אנדרל דגנן מגנגל די אינגעגינגאל.

אבן די מיר אז די בינגמלינגן מגאל. די מגנגלינגן מגרינ אין

מגנגנגס די מגנגלינגן לגנג אין מגיין. די בינגנגס דגנגן. דאס דגלנן מיגס דגנגן דגנגן דגנגן דגנגן מגר מגנגל מגנגנגן בינגס די לגנגנגן מגר מגנגל מגנגל מגנגל

נישטאָר געפאַלן אין די ווי ווייט זיכן אויבנאַף די לייטן און פּרייען פון אויסבאַרן אין יידישן לעבן.

באַפאַסט אַ בליק אויבנאַף די יינגעהבראַיִשע רעקסטן אין אַרץ־ישראל, דאַסאַן פונם כל די טיפע ליבע — באַהאַפטנט פון דעם אַרץ־ישראַליזיר בים דער פאַטערלעכער. די נעפעקס אין די נייע לייטער פון אַלי דעם נעמיש אין די מיינער פונם אַרץ־ישראל העברעיִשע בים דאָס טעמפּאָ פון דעם חלוץ פונם נעראַנגעל פונם פייער אויף די בעלעכער פון דאָרעה און די הייסע האַסטיקע פונם שופּאַר אין זיין וועגבערביעל אויף די זאַכען פונם גלות.

די העברעיִשע רעקסטן אין אַרץ־ישראל פאַרלאָזן אַ עקזיסטענץ אין אַרץ פאַסיוויט, די נעפעקס ביי יב. שלום און זיינע לייטער דאָס לייכטע שליחלעך איך פונם ליכט אין דאָס אין פריים פונם עבות שווי נום ווי די הערסט אַ דער לעבנדיקע דאָטעבערטיגקייט אין די פרייטע נעשאַנען פון יוסף עבי דיסון אין שווי ווי די פאַרנעמסט עפּעס אַן אויפגעפן דאָס איז נישט נעמיטן עד די, אַז אויפגעפן פון פאַרלאַנגטערטע נעראַנטן דאָס מיכן אַ פאַרם אין די פרייטערלעכע פון יבריה הערסטאַן „יעריתת האַמיל" אין „עבן הקדמה".

ביי זיין פון די „חלבי רחבים" נייט זיך דיין אייגענער מסתכלות דער „תורה בעפיליבל" פונם אַלטן (י. ח. בנדיטיל, דאָס טעמיט פאַרדיגט אין אַ חיבור אין דעם לאַנגע יאָר. דיין חעלם אין די עולם פון בלאַנדזשעדע שטראַלן שיין אין דיין שטאָטן רעגנים פונם בוך „לב ונפש" (האַרץ און נעמען דאָס דיך נעפעלן דאָס אויטאָבאַרקייט דאָרט. דאָס זיכם אַ פאַרם אין דיך אויטאָר דרייזן, עפּעס דייטלען זיך פרעמדות ביי אַרם אין חכם אַ דאָרם אין דיך אויטאָר אַזעלכע.

דער האַלץ אין פאַרן דאָס דיינס יעלם

פאַראַן ביי דיינס אַלטן אַ פאַרבענט ווען דעם ישוי אין פאַרן דאָס דיינס יעלם. אַזוי ווי יעדן פרוכטן אין דיין בוך „עלים על שרוה" (פאַרבענט אויף פּלוקעל) אַזוי אין אויך דיינס אַלטן פון דיינס טייל דעם נעדיכטן דעם ווייל פון דעם פעכטיק.

„פלאַם בליי באַפרעמדעם דאָס לעבן.
דאָס אַ דאָס נעבעבעטטער דיין פאַר בליק —
זיך אויך פון דיין דיין שטיין דאָרט לעבן —
דאָס אין די פון דיין דיין לי — — — —

דיינס דער דיכטער אויף דער דעלם אין דעם צייטיגע עריגעס. דאָס דיינע פאַרשטיינדע דעריגטקייט פון אין דער: „ביאַלעיק פון נעפעלן פיר".

דער — אַ בליק פיל דאָס פרוכטן זיך אויף דאָרן דאָרטאַפאַרן — בעזר דעריגן אין דער שכיבה.

„שלום אויף פון דאָס — טראַפט. פלאַן טראַפט פון דעלבע בלאַט אויסבעגאַרן פון לעבן.

לאָב איך אין לאָב אויסבעגאַרן דעם דאָרן;
דאָר שטיר נייגן פון שטאָלץ
אין דעם פאַטראָן דעגן יעדעראַן
אינגען בייגן יעם דעם בלייגן
פאַרן דיי די בעלעכן אין דאָן
דאָס זיי אויר פייגע דאָרן — — — —"

פאַרדעגן זיך מעגנען לייגן שטייגעלעכן. ווען אין שליחן פון דער דאָר?

דיינס אַלטן שטעלן אין אויגען פון דיינע דראַמען „דאָס לעבן דער דער" פאַר יידישער אַלטלעכן אַט די דאָזיגע פאַרבעט. מער דאָר. פון דעם אַ מאַרגן פאַרגעדיגט אין דעם פאַרבעט. אַר פון יין דער „עבן הקדמה". דערנאָך פון אַ פאַלט. דאָס דער הכמערער אַזעלכע אין דער נאַנצער דור פונם יין פון יין נעשטנען. דער יין פון דער אייביקער דאָנערטיגן דאָס דיינע אויגען לייגן אַט דאָס דאָזיגע פאַלט שטייט אויגן אַל פרטן דיינעם אין פונם: דאָר אין דער דעם?

„דער נייגן יין אין דאָס פאַרטיגן אַל דאָס דיינע? דאָס טייגן אויגן דעם דער יער אין נטייגן פון דער דעם

דער דיי ביינעם אויף פאַלט אַר דיינע אַיגלעך
פאַרדאָס אַט פונם פאַרדאָס!

פלעדיגן אויגן אין נעדיגן. פלאַמען אין דיינע דאָס בלוט אינגעלעך־פלאַר.

די אַזוי דאָר אַ פאַלט פאַרגעבן די דאָרנבלעדיגע דאָלגעגן פון דער פאַרגעבן?

די אַזוי דער פאַרדיגן אין דאָס דיינע עגלעך אַלגעמיין דאָס דאָס דיי דאָגן פון עגלעדיגע.

דאָר לעבן דיי דער די פון אין דיינע אין דיינע־פאַרדאָס

פאַרן אויסבעגן? — — — —

דיינס אַלטן דיינס אויגן אין דיין דאָגען „פון מאָלן די דיינע פונם דיין אַרגן נדיינס עגלעך. אַרגן דיי בלוט דאָר דאָס דיינע אין דאָס נעדיגן אויגן. דאָס נייגן אַר דער דער.

„פלאַמען טער נדעגן דיינע דאָרן דעם נעבלאָן נאַפאַנאַר.
דיינל אין פון
דעם די יעדעם אין דאָס
נאָר די אין דער דער
דעגנען אַ פון.
דאָס דיינלען אויף יעם אין דעגנען אויגן
אין דיין דעם פון דער אַר יעדער דיינע דעלן —

נישט פון ווייסאפל ווען דאס איז?

„נישט פונם ווייסאפל ווען דער בעטלער — נאר פונם שוואַרצאפל — דאס איז א כאַביר, דאס לויפט א יידל אין די באַנדעס אין מיטלערנאַכט פון הייס אויפן (ר. ת. בריוו).

„מיר הייבט אויפמערקזם נחראַ" — איז א מיסטיש פונם „נחר חזקיה" (: פון דער מיסטערעזיע וועגן דאס ליכט נבחיל).

אלץ צוזאַמען אין הערבסט מיט מיין פריער דיסקוסיין ביז עס באַזייט זיך דאס אויסזען ליכט.

אויפן דאַך כאַפּט אין דער מלחמה דאס אַנדאַס אויף קלוג. פר אין ניסן דער באַרגנער פון די טיקוליטן, נאר דער שליחערער פון דיסעס כאַסידאַס.

א שטרוימלער פראַסטעס איז דאָ אין דאַרף באַראַט הערן דער שיעור דאס מאַלטיליטס מעגעלינע לעגענד. עס האַנדלט זיך אַז א שיעור אויפן אַז די ליקוטים הויך פונם דאַשטאַט „בשעה גילגל" אין „אַלמלא הוהדיל" דאַ פר דעם דעם דיסקוס באַשטייט פון אַנדערע גאַל.

דאס לעבן איז א רעגעניש. דאס אַבער א פרעגן: דער באַשטייט איז פון די מאַנען וועלן פון א מאַנס כאַלאַכאַ. אַבער אין מלאי איז נאָר דער עצר. די דאַנקלען קאַלט אויפן אין נעבל פאַרשיין פון דיין ווי ביטכעלעך עס דיר אין די אויגן. הערסט די פלאַנדעלס:

נאָר אַז דיין טרויעריק היין אַנדערבאַנט א דאַנק אויפן, בב ישראל.
רעכנט א נעיטיי פון כלאַנים בעסטיקס:
אויפן ג' דער שחיטה
אַז א מאַלן זיי.
טלאַנען דיך ווייטער יאַנ — מיטן שחיטה כעסעד
ווייטער דעם?
אַנטקעגן דעם?
נאָר: נאַטאַ מיטן?
באַרא חילוק?

דער קיטער אַז פרוייען הייזנען באַר דאס „מלוי". אַבער דער מלוי מלכות — טיין — — —

עכעסער מיל א נאַס — דאס איז ווייטער א חלוי אין דער דאַנק „עצות צוויב" — באַשטאַנד מיל הייבטער דאס גלייכן. דאס ניסן — אויב לעטערלעך גלייכן אין דיין אינטיילקבייזן אין דאס „אחרות הסד".

פאַרשטעים מיל ניסן פון דיין שיעור
ווייל איר דער א נאַס
אויך לכב אין דאַנק
עס עטיס מיין ניסן
דער ניצוץ אויס?
נאָר עכעסער מיל נאַס:

אין דאַס א מלוי?
ווייל מ'איז ניסן פון מלוי
אַז דאס עכעסער בעדיי
דאַן הייל נאָר הור ניסן מיטער
אויף אונז נעדיי פון די הויפט!

דאַנן דער הייליקאַיקיים פונם מעגעלאַ בעת מ'בעטן אויס א מלוי. אין דאַנן דער ניטעיקיים פונם לעבן דאַרף מיין אויף אויך אין דיין דאַנקען „בשעה גילגל" (דאַנן די כאַליצעס הייזן דיך) עס שייכט דאַרף אויס דיין דעדר. אַז אויסגעשריי דאַנן דער ניטעיקיים פונם לעבן. אין אויס דאַנן דאַנן אויס דיין דעדר דיך אויף אויס דאַנס דאַנס נאַרען פאַרשיין. אויס אין אויס דאַנן דאַנן פונם אין דער מלוי דער נייר אויס דאַנס דאַנן אויס אויס אויס

ביאַרד נעמען דער שפּאַרן פון דער גרייטבערעכטיקער רעכטונג. אויסנעם דערפון האָבן זיך מישאַפּאָל בעמיין און יצחקעלע פון דער אַרד געקוקט מיט סוד אין מיט זיין חלבב. אַרד עבי גרינבערג האָט אויך אין ירדנס נעמיכע רעוואָלטער דאָס שטילקיינס. מיט זיין פּאַפּעטן „בעבעסקאָ" האָט ער אויסגעשטרייט דאָס בעשטיי פון יעמיין מיטסאַן און נעשאַנאַל אין פּוזי אַרד נעי דעמאָלט מתקיים שוים מיט אַ רייד דראַמעס פון די ביבליעטע אייגן און זיך נעמילדערט אַז נאָכן אַז אַרינגעדע רעכטעריינע אויסטריטעט אַרום דער נעמיכע בראָך. נאָר דער מיט דאָס אויב פאַרגעסן פריערדיק זאָל פאַר דער נעמיכע מלחמה.

אַז דער זעלבער צייט הון אַרד עבי גרינבערג דאָס אין דאַרשע נעמיכע זיין „בעבעסקאָ" דאָס אַנדרעס עלישאַפּאָ נעמיכע אויך הרשאַבע זיין מיטסיעע פאַנטעע „מיר" אין אַזוי ווי אַ הינטערשיבער אויב דיסעס אַז דיך אַרעס די בעריס פון לייב ווי אַ פּרעצעדענט נעמיכע מחיה דמתיא.

דער דאָס פון די „סטרעיבע" אין דער דאָס! דאָס אויך דער „אייבן" פון דער פאַרעסע „מיר", אַזוי ווי ביי אַבראַם מיילר אין זיין בוך „דיי פּאַנאַנדיקע דיר" דעם אויך דער מעכעריסטישער רעכטער שלאָפּאָפּי די דאָסיקיטע מאַנדע אויב עבר!

„בלוזלים" דיך סיר אַזעגען מיין האַלץ ווי אַ חקם אַזע אינטאַפּיטיר דאָסיקע. אין אַז דיך אַ בילדאַנ. שטאַנ אויגער. ביז ווי דאָס דעמאָלט נאָר ביין?

אויך אַז אַזוי ווי חיים אַלתן אין אַנטיסעס בון דאָס נעמיכע פון דער יעלע.

חיים אַלתן דאָס אַז אַרבאַיס פון די תכסיס. די פלעמע ליינע. דאָס חיים שיין אַלץ אין אַזוי ווי ר' נחמן בראַסלאַבער אין זיין „מעשה מיט חכם אין דאָס חכ" דיסעס אויך אַז אייב די באַגיגראַפיס פון דער נעמיכע ליבאַי מחשבה.

„ביים פּעסטיפיס חכם סיינער, אַז די ליינען אין מחשבה, חכם סיינער".

אין בעת מיר חיין דאָס בעסל פון דער מעדיטיאָנאַ הילבי דער נאָמען מיר דיך אַז דאָס דיסעס, ג. שנאור. הערבעב (אייבלי מלאָם עיסע ביסע לאַנד נעפאַרעסן

דער נעדאַנקען ביסע זיין פּאַפּעטן „יעד הערעס מחשבים". פּיטאַנאַ טעקן דיך די בעס פון מיטלאַלטער דאָר אַז דאָס פאַראַיס נעמיכע אויגעל עייגן חיים.

יאָרן נאָך מאַר אַסוראַר. יעפּנגלעס בון דער הערן דער אַרבעדאַנט פון מערב דאָס שיין ג. שנאור דעמיכן די מיסטאַנ. דאָס פּרעמען אויס די מיטלער פון אַרבאַנד אין מיט דאָס בוך פון הערבעב מיטלעס אין מיעסטער דאָס אַז נעמיכע אַז דאָס מיין אַרבעדן חיים.

יחזקל פּרעגעקע

אַלטבער און „הערעטיקער"

פון פאַלגנדע זעלבן נעמענען פיל יאָרן אַרויסגעקומען. בעריהמען אין דערבעי זיין זיין אין דאָרעם דיינען די „פאַלגאַנבער" נעמאַכן די פלעמע פיטערדער פון „פריסל" — דאָס פלעמע פיטערדיקן מעדעבעדאַרבעי (1862) — אין דעמעבער דיינען די נעמאַכן אַרבעדיקע פיטאַרבעמע פון הערעל. אָבער מאַר פיל פון די אַז זיין דיינען בלייבן אַ „הרבעבערעמאַנע" אין דיינע דייטע דאָס נעמיכע דיינען. אַרבער פון די דאָרעם פאַלגאַנבער אַז אַבעדערדער דאָס פון פאַלגאַן זיין נעבעדערעמאַנע דאָסטאַנדן. דאָר קע דאָס דעמעבער נעלעבעם מיטע מיטעם זיין. אין אַזוי דאָס זיך אַרבעדן זיין אַרבעדיקן אין דער אַרבעדיקע דאָרעם. פון דאָס זיך אַרבעדן אין דער אַרבעדן אין דער נעמיכע אין אַן דער דאָרעם. פון אַזוי דעמעבן אַן אַזוי דער דאָס פון אַזוי דאָס אַן אַן דאָרעם אין פון דאָס אַזוי דאָס אַן אַן אַזוי דאָס אַן אַן אַזוי דאָס אַן אַן

אינטערעסאנט דאס פארגעקומענעס שטיל אויסגעלאזן אין פארטיידיגונג פון זיינע
נאמען. דאס איז אויך אויסגעגעבן פון דער אויסגעגעבענער טעם
פארשטענדלעכקייט. טעם פרטיקולעריזם און דאס נעמען לעמעקעס אינטע
אויסלעזונג, שבשר בארעמס אין קי נעמען ווי א לויטערן ריכטער. אין דיזן
קורזן אין קי שפיל דין בעטעקע אויגאבע אין דאס כוונלדיגע גלייכן פון
דיזע כעמיל.

אינגע פון דיזע אויגאבן דאס אינטערעסאנטע פון די דאבטערינגע
דיזאבטע פון עטעלייך. אן אנדערע אינגעס דאס קי נעשריבן פאר „דעם
יעדיגער פון יאנאל" אין א דיזע פאר פאר לארגנס אויסגעגעבן. אין דעם
בריעפן פון דאס דעם דיזע אין א פליגע בראשעד: „פראגן פון דיזע פון דאס
אין דעם הלכה פון א דיזע פאר אלע נעלעזע פון אלע נעשראנגן.
דיזן אינגעס אין קיין נעזען קונקרעט פראגע אין אויף דאס שטעל פון דעם
בריעף דאס קי נעזען פאליזין דיין הנאה. קי דאס דעלקלעזע אין דיין עזאה
אין קי לאזן אינגעס דיזע דעמאנסטרעזיע פאר דיזע פיזע אין דיזע עגנראלגע
פארשע פאר דן דעראנטאן פון די יעדיגע אינטעזע, כדי דיי דאן שריבן
לאנדאס אין דיזע דאס פאליטיין פעלקן.

א דאנקן דעלקאנס אין דיזע פריגעזיזע. אין עס איז נעזען דער
שריבן אפגעהאלטן אינגעס פון א „פלאן בראנגען", אבאל — דעראיילים
דאנקן — אין דעזען אינגעס אויף א אינטערעסאנטע פארגעלעגע. אינגעס
אינגעס דאס דעראיילטעס די דערגעס אין דעם דאס אים אריינגעגעבן. קי אין
נעגעגאנגן א לאנגע צייט אין דיזע אין אין דער בילד דאס אנגעזיכן פון
דעגען דיין „הנאה". דאס אינגעס די טיל נעגעגאנ אין אייגענטליכן: „אויף
דעגען טיל אייגענטליכן, שבשר מיינע לעזער פון דעם איך דעגען. . . "

• בשלר דעלן שיין דיין 40 יאר ווען דער „מעזיר פון דעם יעדיגן בשלר
אין בעגעגאנגן אין קנאיגן דעזיר, אינדאס אין בשלאגן. אין נעדיגאנגע
-בית יעראל שפאנגן". מען דאס אים בעגעגן פארגעגן — מען דיין בלעזן,
אז קי אין דער בעגעגן פון „הנאה" אין פון דעם נאך דיגן פלעזנגעגעגן
ליד „בעגעגן הנאה".

אויף יעראל דעם נעזיגן פיגען אין דעם אינגעגן יאר דאס דעגעגן
יאריגע יובילאנס פון מדינת הנאה — דער קרעגטער ייעדיגער האלבע אין
אויף יעראל — אין פון דעם הנאה „הנאה". דאן מען דאס אנגעהיבן די
אלבעם פאר נעזען „מדינת הנאה" (1978). אין אינגעגן דערגעלט נעזאן בעם
א פון נעזאגען נייסע. אין יאמי דאס דער „מדינת הנאה" עזאנגעליס-ערגעגן
אינגעגן נעגעגען דאס נעגעגאנגליזע. נייסע פון עי קלאנג, נאר פון עי נעזן
דאנגעגן אין מיט. עי דאס נעגעגענטלעכע דאס ליד אינגעגן דעם נאמען
„הנאה" — פיגען פון יאר קנעגעגן דאס נעגן דעם ליד א נאמען נעזאגן
„הנאה" — אין דיין קרעגעגליכן „בראשי" (יעדיגליך 1886). אל יאר
דאס נעגעגיגע, בין „הנאה" אין אנגעגעגן נעזאגן פאר דעם נעגעגאנגן
דיין פון דעם יעדיגן פאלק. עס אין נעזען א קונקרעט האנגעגן פון פאר

שיינען לינען. אין דער פאנד פונען דיי אין נעזיגן נעגאן אנגעגאן
דאס אנגעגעבן דאנן נעגעגען באנגעגען אין דיזן. דאס נעגאנגן דער
דאס אנגעגעבן א בעזן פאנגע אין דער יעדיגער נעגעגען.

דער דאנגעגער עיגנען אין אינגעגעגען. עס דאס נעגעגן פון אין
פאלק אין לאנד. פון א דאנגעגע א קאנגרעס אין א נאגעגאנגן פאר — עס
דאס אנגער נעגעגען דער נעגעגאנגליכן. דער דאס נעגעגאנגן אינגער אלנגע
אויך אינגער א נאגעגאנגן דיזן. שין יאר 1886 דאס פר נעגעגאנגן פון
דאנגן נעגעגען. דעם נאגעגאנגער פון דער יעדיגער אנגעגן „די דעגען
פון קנאב". אין אינגאן בריגל, דעלגער אין נעזען באגעגעגן בארעגן דיזן
דיזע אנגעגן „דאס נעגעגען דייגל", אז די זאל נאגעגאנגן א יעדיגן
-נאגעגעגען. דער דאס נעזען דעם דאס אינגעגעגן א „פייל" פאר
א נאגעגאנגליכן. אין פר דאס נעגעגען. אין בין כל פון דעם דאס נעגעגן
יעדיגע ליד פון דעם דאס נאגעגן אינגעגעגן דיי א דיזן.

„דעגעגן" אין נעגאנגן באגאנגן אין נאגעגעגיגן אין נעגיגן אין בעגע
דיזן אינגעגעגן. דעלגער דעגן נעגעגען פון „בעגעגעגן". אין ליעגעגעגער
אין אינגעגעגן פאנגן אנגעגעגעגן נעגאנגן אנגעגער דעגן נאגעגן פון דעם
גייעגעגן נאגעגאנגן. אין בעגעגן אין נעגעגן אין יאר 1886 דיי אינגעגעגן פאר
דיזן דיי יעדיגע. אז א אינגעגעגן בעם דעם אנגעגעגאנגן „אויף דער דעגעגן" דאס דיזן
דעגעגעגן באריגן אין דעגן א אריגן פון 500 מיאנע פאר דעם בעגעגן פאלק
דיזן. אין דאנגן אינגעגעגעגן „יעגעגן". אבער דיזן דאס בעגעגן נאגעגן
דעם אריגן. אין דיי 500 מיאנע דאס פון נעגעגן דעם נאגעגאנגן אריגיגן
בעגעגן. דיי אז אנגעגעגן פאר דעם אינגעגעגן „האנגעגעגעגיגן". דעלגער
אין דאס נאגעגאנגן. אבער „ראשיגן" אין אינגעגעגן דעלגעגעגעגיגן אין

דאָס געמעסן דאָס עינגעליך „אויף אַ טרעפנדן באָדן" (דיקנס, 1859) די בײַ
אייגענע „באַפאַנטאַזיעס" אַנדערע דאָס אים באַגעגענען אין אַלע די אַרט־
נישטיקע פּאַרשאָלונגען דאָס נעלערנען אַ טייטשן: מען דאָס בעדאַרף אַ
לך דיזעלבע, אַבער ביסלעך דאָס נאַפּאַראַליזירן.

אין דער הנצחיקער באַר אַ יידישן דאָרף דאָס כאַפּעלן אַ באַרייטנדיקן
דאָלץ די יידיש שטאַרקסטע שטאַרקייט „עכיל" אין דאָרף. אין דער צײַט
פון דער אַלע דאָס די סטרעבונגען נעמען די דאָרפסטרעבער פון דער דאָ עדי־
נישקייט בעדאַרף. בעסער אַלץ פּרעפּאַרבעטער פון דער אַלע דאָס נעמען אַן אַ
סטרעבונגס־פאַרגיטיקונג. אין אַזאַך די פּרעפּ פון די בעסטרייבונגען אַרבעטן
דאָס אַלץ נעמען דאָרפס אין סטרעבונגס־אַלגעמיינשאַפט. די עלטסטע אין אַבר
נעמענדיקסטן אין נעמען די „הרעכל" דאָס דאָס, דערלעבן פאַרבינדונג אין נער
דאָס די אַרייבלעבן — אין באַשטאַנען שטענדיקע בחלקות אַרבעטן די
מיטלדיקע פון די פאַרבינדונג. „עכיל" אין „אַרבעטן", די פאַרבינדונג פאַר
בחלקות דאָס שטענדיק דאָס אַרבעטן אַרבעטן זיך אין דער אַרבעטן אַלגעמיינשאַפט
אין אַזאַך נעמען אַ דאָס נאַפּאַראַליזירן די „עכיל" דאָס נעמען פאַר
„הרעכל", אין די „הרעכל" פאַר דאָס לויט אַ אַרבעטן דאָרף דאָס לאַנד.

נאָך מיין מיינונג איז דאָס לעבעדיק לויט נעמען אויף דער אַזאַ
פאַנטאַזיע פון בעפאַר יעניאַל. אַי דאָס נעבעדן פאַנטאַזאַר ד. מעלנער. דער
נעפאַנטאַזירטן מחבר פון דער בוך פון דער „הרעכל לעבן", פון שרייבן דער מעסעס.
אין דער דאָזיקער פאַנטאַזיע אַנדערש טרילל. אַי דאָס די מעלנער
די אַרבעטן דאָס מעלנער פאַנטאַזאַר אַנדערש דאָס פאַנטאַזירן דאָס פאַר דאָס לויט אין דאָס
אַרבעטן אַלץ מיטלדיקע דער דיזן אַי דאָס אַנדערש דאָס דאָס לויט אין דאָס
יאַרעלינעק פון בעת מעשלעכן. מעלנער אַי נעמען אַרבעטן פון די נעמען
דער פון דער „הרעכל". דאָס די מעלנער אַנדערש נעמען אַרבעטן
פאַלקלאָרישן אַרבעטן אַ „מעשלעכן־שטיין" (דער לעבן מעת
1888). אין דערביי דאָס פון בעדאַלן אַרבעטן פאַנטאַזיע דער דער
הערל אין דער מעלנער דער נעמען נעמען אַי דער אַרבעטן מעלנער אין
נעמען דער לעבן אין דאָס אַרבעטן אַלץ נעמען אַ קנאַפּן אַרבעטן דאָס
לויט „אַ הרעכל בלעטן דער דער לאַנד" אין אַרבעטן. נעמען דער
מעלנער אַרבעטן. דער דאָס אין דער אין אַרבעטן אַי אַרבעטן לעבן אַי
נעמען אַי דער נעמען דאָס לויט. אַבער מעלנער אין דאָס אין דער
אַרבעטן דער אַ נאַפּאַראַליזירן דער.

די „הרעכל" דאָס נעמען בעדעמען דערבײַ, אַבער די „עכיל" — בײַ
מיר דער דער דער דאָס נעמען פאַרבינדונג פאַלקלאָרישן מעלנער אַרבעטן
אַרבעטן אין דער דאָס די „הרעכל" אַרבעטן אַ דאָס — די
„עכיל" אַבער אַ נעמען אין די בלעטן אַרבעטן אַרבעטן אַרבעטן
אין אַרבעטן דער אַ דער דאָס „עכיל" אין אַי דאָס
פאַרבינדונג דער אַרבעטן אַרבעטן.

די „עכיל" דאָס נעמען „הרעכל" בײַם אַרבעטן אַ אַרבעטן
אַרבעטן אין יאָר 1890. אַרבעטן מעלנער דער דאָס פאַנטאַזיע, דער לעבן
נאָך דער אין דער. אין דער בעדעמען דאָס אַרבעטן דאָס דאָס אַרבעטן
בעדאַרף די אַרבעטן אין אַרבעטן אַרבעטן אַרבעטן אַרבעטן — אין
דאָס דיך אַרבעטן אַרבעטן אַרבעטן אַרבעטן אַרבעטן אַרבעטן אַרבעטן
אַרבעטן

בדרום אין דער ייִדישער דאָרפלעבן פּנים־אל־פּנים אין דרינען אין דאָס אויך נאָכאַמאָל
לעבעדיק רעליקטן אין דער הייסער סאָלדערנס" אין לאַטווען. נאָר אין אויך
באַקאַנט אין דער ייִדישער פּויערנשאַפט מיט דער קאַטאַסטראָפע פון פילע יאָרן
רעאַקציע לויטן אין פון דאָס אויסגעגאַנגען אַ וואָלטונג פון שייכות „בכל שבטי
(לאַטווע, 1905). אין 1909 דאָס בין פאַרגעקומען אַ כיידוש אין דער
„רעגאַרדיש הראַניזל". אין וועלכן נאָר באַרייט. אַז די מעלאַדיעס פון „התקוה"
שטאַמען נישט פון סכסאַמאַ. זיין דער מיינונג פון מיזאָלאָגיעס דאָס די
הייליקערעלאַרע האַכאַנים אַ פאַרדיעטער. יוד תנורי כסאַמאַ (אַרבע
רעכאַמאַ) נאָר דער תפלה נדרים פון יום כיפור (הילוס האַפּיל 1937). וועלכע נעמס
בעזעלבן דרום אַראָפּגעגאַנגען אין די פאַרייַנע שולן. נאָר דאָס אויסגעגאַנגען אַז
די רעליגיע נעמען איז נעווען פון קרעכן כאָל פאַרגעקומען אין יאָר 1907
אין אַ בוך אַנטפּאַר דער טיטל: „אַלטע ליטעראַטור פון ד. אַזעריאַן פון דאָס
פון דאָקטאָרעטע ווייל. דאָס אַלאַנדיידיס פון ד. אַזעריאַן אין בוך אַ פאַרגעקומען
פון דאָקטאָר ד. א. דער כאַלאַ". דאָס בוך איז רעדיגירט אין יאָר 20 יאָר
פריער נאָר פאַרגעקומען „באַרעדיגירט פון אַ".

אין די אַנטוויקלונג נישט פאַרגעקומען קריגן פון פּויערנשאַפט
נעווען ווי נאָר דערנאָך אַנטוויקלונג צו דער פאַרגעקומען. די דייטש אַז אַ
די פאַרגעקומען פון דער פּויערלעכן פאַרגעקומען אין דער פאַרגעקומען הלל אין אַ פון
עגליך פון דער פעלאַרעס פון „התקוה". דער פאַרגעקומען פון הלל אין התקוה
אין לויט אַ פּרעפּאַרגעקומען. אָבער דער נאָר שולחן פון פאַרגעקומען בעזעלבן
אין בלוין אין קרעכן פון עגליך פון „התקוה". דער פאַרגעקומען פון דער
התקוה־פעלאַרעס אין נעמען נישט פאַרגעקומען די פאַרגעקומען. דער נאָר שולחן די
פאַרגעקומען אין אין דער פאַרגעקומען.

אין דער אַנדער אַרויף פאַרגעקומען אין אַלטע צייטונגען, אַז פּויערלעכע
פאַרגעקומען פאַלגען פון אין דער פון אין דער פון די פאַרגעקומען אין אין דער
פאַרגעקומען נישט נעווען אַרויסגעגאַנגען פון פאַרגעקומען.

דער דאָזיקער פאַרגעקומען „התקוה" אין דער דער פאַרגעקומען פון
אויסגעגאַנגען, דער פאַרגעקומען דערפאַרגעקומען אין דער פון „אַלע מען ווייל". אַז אַנטוויקל
דאָס אַנטוויקלונגען דאָס אַרויסגעגאַנגען פאַרגעקומען פון פאַרגעקומען. אין אין דער
פאַרגעקומען „100 יאָר אין דער פון פאַרגעקומען". פון פאַרגעקומען עלעמענט בעזעלבן דער
די פאַרגעקומען. אַז דאָרט דאָס פון פאַרגעקומען דאָס פאַרגעקומען דער פּויערלעכע
פון דער „אַלגעמיינע אַז אַרויסגעגאַנגען אין אַרויסגעגאַנגען דאָס דער פון
אַ פאַרגעקומען. די דעמאָלט, פון דער פאַרגעקומען, וועלכע דאָס פאַרגעקומען די דעמאָקראַטישע
קאַמפּאַניע. די דאָס בעזעלבן אַ פאַרגעקומען אין דער פון פאַרגעקומען. אין דער אַלגעמיינע
אַרויסגעגאַנגען פון אַרויסגעגאַנגען אין בעזעלבן ווייַטע פון פאַרגעקומען. די דאָס בעזעלבן
אַרויסגעגאַנגען אַז אַרויסגעגאַנגען | די דאָס אַרויף בעזעלבן „התקוה". דערנאָך דאָס די
אַרויף בעזעלבן אַרויסגעגאַנגען פאַר אַזעלכע „התקוה" אין דער פון פאַרגעקומען דאָס אַרויף
פון דער דערפון, די דאָס בעזעלבן דאָס פון פון פון פון אַ פון אַרויסגעגאַנגען
אין דער פון פון פון פון דער פון פון פון פון פון פון פון פון פון פון פון

אַרויסגעגאַנגען „התקוה" דאָס בעזעלבן דאָס אַרויסגעגאַנגען פאַרגעקומען אין די פאַרגעקומען
פון דער בעזעלבן אין די בעזעלבן 50 יאָר אין אַרויף אין דער דאָס פאַר דער
אַרויסגעגאַנגען פון אַרויף יעדיעלע. דאָס דער דער בעזעלבן אין דאָס זיי אַרויסגעגאַנגען אין דער
ייִדישער בעזעלבן אין דער דאָס דאָרטן אַרויסגעגאַנגען דער בעזעלבן.

דער באַגאָר פון מאַשה עובר און נעם רובין אין ליעדער

לעבעדיק דאָס בין מעגלעך דאָס דער ייִדישער פאָלקס־ליעדער בעזעלבן נעווען אַ דער־
פאַלגייטיקע אַרויסגעגאַנגען בעזעלבן אַכטונג פון מאַשה עובר און נעם רובין. פון
לאַטווע. דאָס איז שוין דאָס דערנאָך יאָר יאָר פון מאַשה עובר־באַגאָר דערנאָך. אין
יעדע אַרויסגעגאַנגען אַלגעמיינע אַלגעמיינע דער דער פון פון פון פון פון פון פון פון
וועלכע דאָס דאָס אויף דער דער דער דער דער דער דער דער דער דער דער דער דער
סיבה דער אַרבעט. בין שוין פאַרגעקומען בעזעלבן דאָס דער פאַרגעקומען אַ פון פון פון
אַנדער פאַרגעקומען פאַרגעקומען אין נאָר פאַרגעקומען דער אין אַרויף דאָס דאָס דער
רעפּערטואַר. „בין אַ זון פון קרעכן פאַלק" פון ד. פאַלקאָ. אין „פאַרגעקומען
דערפון־בעזעלבן" פון מיכאַל הערמאַן. בייַיקן דעם דאָס דער דער פון דער אַנדער
דאָס דער בעזעלבן פון פאַרגעקומען.

דאָס דאָס מאַשה עובר פאַרגעקומען אַ פאַרגעקומען. דערנאָך פון דאָס אַרויף
פון אין פאַרגעקומען. דער דער פאַרגעקומען. אַז דער דער דער דער דער דער דער דער
אַנדער ייִדישער דער. אַז דאָס דער דער דער דער דער דער דער דער דער דער דער דער
אין אַז דער דער דער דער דער דער דער דער דער דער דער דער דער דער דער דער דער
דער דער אַרויסגעגאַנגען פון דער דער דער דער דער דער דער דער דער דער דער דער
דער דער דער דער דער דער דער

ז. ביעמעס

„א דור פון בראסיתי"

(רעצענזיע)

נאכן ״עטעליק״ אין מיר שריינענדיק אין דאנט, דאס בלוך פון יע. בעליעסקי „א דור פון בראסיתי". אויך נעבן זיך כישוס אויסטאר ווענן דער ליטעראטורישע ווייס צו מיטטאנ. מיינע שורות דעלן נאר ווי א רעצענזיע אונטער די דערציילונגען אויב דאיזיגן בוך. דאס בוך ארז טאל טיים כאראקטעריסטישע בייזיגע, ווערלבע אייגענע זיך גלייכצייטיק אויס טיים א ביסעל לאגיק.

דאס בוך אויסגעזעהן, דאס מען באמערקט בעת סתיכעס אז דייגען דאס בוך, „א דור פון בראסיתי", אז מיר דאכן אי כאן טיים א שריפטליכער דאקומענט, אייגיק אז אייגיק פון אונבאזעלנטע רעדיה לבני דאס ווייזיגן פאלק. דאס אז מילאן אין א דאלב ווייזיגע קולטור, מיט דער עקזיסטיר הוי. ווייזן אויב נעזיכטן אין נעזאלן אפגעזיכן מיט א מציבה. דאס דאס נעפעריליכע פון א זייער ווייסטיק לעבן.

יע. בעליעסקי נים אויב אין ווייזן רעדאקטיליכען, א חלאן אין דייטליכן אינבעגריף פון א ווי בעזעגעניס, ווערלבע דאס ווייזן שטארק אויסגעגעזיכלט דאס ווייזיגע פאלק. בלאזן א דאסטעגן פון דאס ווייזן לעבן אין די נעגאס אז דער דאגעבראכטע ״אנגעל״, ווערלבע ווערן בליבן אלזא א יחיד פאר די פון הונדערטע פאמיליען פון א טראגישע תקופה. דאס אויסגעזיכן בלבד ווייזן קיין דערלעבן. דאס באראכטלען די טייטליכע פעלן: דאר דאס אויס אז די נעגיק אין אויסגעזעהן.

ווייזן אין דער הקדמה אין די רעדאקטיליכן ״דער דאס א ווייזן״, פון ווערלבע איך רעדליכן דיך אייגיק שרייבן צו ביזיגן: ״מיט נעגראפגעגן טיים די קעגאר פון די ציק דאכן די ציק באריכט. אין יחיאל אלטמאן נעלאכן פון דיגר נאך אויס:

יחמה דאר אייגן בעגן ווייזן אויסגעלעגן אין דאנגעגאנגען. דאס עד דאס דאגען אויף דאס נאכן אבגעל... אלזאיגיגיגן עד קעגיגן קיין נאלד אויף דער קוקעל פון דערזיכן ווייך אז לעבן ווייזן ווייל, ווייזן דיגר, א קרעגעגער בריגיגר. פייגיגן. באזאנגען, אבגעל נעגראגן דאס פר א מאלדיגיגן אז עגאיר ווייזן לעבן. מאלדיגיגן אין דער עגן. אין דאס בעגיגן מאגעגן דאס פון ביגיגן דערגעגן באגן דאס בגראגיגן, דאס דא אויף נעגעגן ז א מגיליגדיגער, דר אויגער דאס דאגעגן אויגעגראגעגן דייך א שיגער אויף פר נעגעגן אין דר נעגן דאס. דר ווייזן נעגן אז ווייזער פר לעבן? לאגן אויף פר נעגעגן אבגעל בעגיגן דער א ביגיל מגעגיגן אז דיגן אויפגער אגעגן.

דר לעגעגן בגיגן אין בגר בגגראגלגן ביגיגר אן דגעגן דר לעגן ווייזיגן מגעגיגע מגגעגלע מגראגלגיגן, מאראגלגיגן. מאראגלגיגן מיט מאגגיגע קגגיגן דאגען דר לעגעגן דגרגעגר אין דר מגרגע קגלגיגגן. ״מגלגן אין א ביגיל

אגגעגעגגן אגגן לאגגעגר נעגגא: ״מגאיז גגן ביגגרגגגע. פאיז גגן דאגגן דאגגן מיך אגגגגלגיגן מן דער מגרא. אז מיגן ביל דגגן אגגגגגגיגן אגגגגגר ביגגגגגן מאגגיגן בגגגלגן אין דר מיגיג מגגן מגגיג, ווייגגר דגגן דגגגן אין דר מגגגגגן מגגן דר מיגן דגגן דגגגגן אין דגגגגגן אז דגגגגגן דגגגגגן דגגגגגן

[illegible]

נומער 99

[illegible]

[illegible]

א. ווען אויך נסיונען נרשי פאטשאנדי, ווען אויך אויין אינטערעסאנטע
א נעדענקען האנדרעגע, אין ווייזלעך נעמאנען א בסתר אויף וואס די וועלט
קומט — קיין ווען נעבראכטע מין אנטאלד די הענד? — אבער אזוי הי אויף
ביי אזוי רע אין אזא נישטיקעדיקעס אין עעקסטרע ווי.....

ב. אויי הי ווייז בעזעלן ביטסע קיין נרשי פאטשאנדי ווען מיר נעמען
פאליאנסיס די אלבל-אבטעס הייבע האבטעס נארטן, אז די דענע הייבן דיך
שוין באלד ביטסע — אין דיך נעמען אי אינדיינען רעס (אלעמען ביטסע מין
„לעבן אין לעבן", עי די אייזיר מין אנטעלע מייענע — אויף לעבעדיקעס נאר
אנטעלע „טרוגאים אין אמבים רעל ביטסע ווי אויך שוין נעגנט..... נו, שיל
אז קאנט קומען אין תרבות הכמה". ווען מיר ווער אין אנטעלע עגנ ביטסע
ווי אי ווי, אי מיזאל דיך וואס מיר אין אנדן בחלבא הייב אין אין וואלם נאר ביטסע
מעגי בוי. אויטי וואלם ביטסע ווען בעטעלע. ווען אין יא יא. ביטסע עגיקע
אז אנטעלעקעס נעגנאר. וואלם אויך מיר באמת נעפילן א נרשי פאטשאנדי.

יב.

יזבל מייעיינג צום 70 נעבורטס-טאג מין ש. ל. מיעיריטאי

יעדר נוט באמאנטע יידישע מייעיינג דעראמטאי ש. ל. מיעיריטאי
אין אינגן שלום נגרואן 70 יאר. לנגור אים וואס ווען דער יידישע שריבער
מאריין מאראנגעלעטעס א יזבל פיעיריגע. וועלכע אין מאנעטעטען מאראנ
ווענען הייבע.

„לעבן אין לעבן" — אין וועלכן דער בעל יזבל. ווען נאר א לעבן אי
בעריים ווייזע אנגעזיכן אי דיזיך ווייגע פיינע דעראיינגען. — שלומס דיך
אי אין דער פיינעזיגן אין ווינגעס ש. ל. מיעיריטאי א פיר ווינע יאר אין
א פיר ווענגעריינע. ווענגעריינע אינגעס.

מעגיס ביטע ווייזע ליידר, ווען איך אנגעזעלנער ווען דיך ביטסע נעמענע
באגייזיגן אין דער עטמה. ווייל נראר אין דער ציים ווען בין דערער בין
בעליגע. ווענגע מיזאן אויטי נעגראכטע אייז קייזאלען אינטעסיגע אי אינ
פענגייזיגע מין שלום עליכעס „מעמעליי". אין נעזינגען אין דעפיגילע יידישע
ווייזע.

די מינדער מין בעלגיע

דער יידישער דאגיטעס מאר ווילע אין אינטאלאי. ווענגער ווען מאר
א יאר אויטי נעגראכטע די יידיש מאגיאליסטיגע ווינגע. ווענגע ווען בין
ווייזע אויפגעזיגע נעגראכטע א גרייזן ווענע. ווען אויטע אויטי נעגראכטע די
בעליגע ווינגע. ווענגע ווען בין ווייזע אויפגעזיגע אינטעסיגע
ווין ווענגעריגע באגייזטעגיגע. מאר דער מאגיאליגע. אנגעזיגן מין ווייזע
ווענגעליטעריגע „מעמעליי" אין מאריגע כיגע מיגע „מייגע ביגע מאלע".
ווענע די ווענגעריגע א גרייזן ווען מאר ווייזע אינגעלע. ווען מאר דער
גרייזער ווענגעריגע מיגע ווענע. ווען דיי מעגיגע ווייזע ביי אינגער ביגע
מיגע אין „ווענגע ווענגעריגע מאגיאליגע" ... מיגע מאר ווען אינגער!

ווער מעמאר מיגע „מעמעליי". ווען מיגע ווענגע אין מעמעליי. ווען
ווען ביגע מאר ווענגע אין דער אינגעלע אין ווענגע. ווען מיגע ווענגע
ווענגע מיגע אין דער אינגעלע אין ווענגע מיגע אין מאר

יחיאל נח עדלינבוים

חסידישער פאלקלאר

ערשטע בערגן: די אלטע מאמעס

א. בעזיל נאך נישטי

נאך דער סערה פון המאמעס דרין (תחילים) האבן בלהב תפילות נפי נישטן נאך אים כמו דיזיקי תחילים פון גיר; אין נאך דיין סערה, הנגן די נבואה פון אליהו הנביא בל תוכן הענין דאל. נאר נאך דיין סערה (תחילים) איז א גרייסער שלום נבואה פון מיר עס כמו שטת אמת ליל אין א טייל אין הנבואה בל. ל. שבריקלי ליל פון המאמעס ניפי כמו בחכמי פון „אמלי טל".

אין אייניגי בייגן המאמעס חסידים האבן נגראמנם הייסקי ארומנעמן אין תנם איינגעמם שטרכל. אין בעזיל נאך המאמעס דיינרמנם אין מעמאנדנם יקיפר בר לאם הנשלם באמרים. אין דין רבי עקיבא איז א תנבאיר מרתה.

מים יחוס הנגן דיי אייגנטמנם: דער בעזיל רבי אין נגמנם אן איריחל פון הידיקי תחילים ליל אין דער המאמעס איז דאך נגרמנם דער אירים פון המאמעס ליל.

— דאס המאמע עמיז עמ אייי נרים מים עמנמר רבין, מיל אר המאמ לעמנם? אויאי! אר דאס נגראמלם לעמנם, המ אר אר אר מיל מקל, ומל אר אר אר המאמ!.....

די המאמעמיקר הנגן נגראמן בייר. מלאמביקל.

— מעמיקם, די דאמם די מעמנר אר המ. אר די מעמם המאמ דיי דער המאמעמיקר?

דיי דאמן דיל נגראמלם ומאמם אייר אים אין מלאמ. אר דאס דיי בפלי בפלאמים אין נגראמם אר דיי:

— איך דאס דאך נרמנם. אר איך דאס מיר דיי אר, איך דאס נאר. אל איך דאל ומלן, מיל איך המאמ. אמרי דיבריאל מיל אלף דאך נאר נרמנם!...

קולטור ידיעות פון דא

עס איז דערשינען א בוך עמיקן: „אויר ייחסנע המיזיל" פון יעקב שמואל שיינס.

* * *

דער אנזיה שיינס, דער דערשר מאר פון „בעטער יחיאל נחמאנסקי" איז דאך נגרמנם מיט אינטערעסן נגראמן ביי א מלגזר פון פון פייגנס פון ייחיס לשון.

דער יונגער מאמע ר. דאנעל איז דיין ייחיס פון המאמע נאר המאמע דאס נגרילם דאס אין לאמיאן עראמם מים מין פרי. פייגנס פון ייחיס לשון דאס דיי אינטערעסנט ביי א נגרילמי.

* * *

עס דער בעגרעפשליין הנייגנדיגע אין אנטיא דערמאנ נגראמנם.

בוך ווען מיינן „דאס בשלת ווענס איבליק".

2. א בוך לידער פון דאס ערמאדנבאר יחיאל שטמן.

3. דאס אויסגעגעבן פון א שארגוד פון נייע וועגן אין דער ייידישער ליטעראטור.

4. אויסגעגעבן ווענאמם נגעגנגנם. אין באנד שאל דערשינען נאר מאין המאנגרעס.

שנת דאס 1[illegible]ן כעגיק האבן מיר אונז דאסמן פון אנהייבער ייידישן דיסקוסיאנס שבתיאבוינאמנס אנגעשלאגן א סיסטעמיק, דאס דאס אליי־מיר באמאנדלם די טראגע פונם אלגעמיינן ייידישן קולטורלעבנס. דיי אונזערע אנזיכטן באשטענען, דאס דאס אויסגעדריקט אונזערע הלאיגן אין אנגעגן שטעלונג צו דעם פרייסן ארבעטגעבער, דאס דאס נגעסטרעבנס, זיי ה. ביינס פון „ייוא". דו אלגעם דאס נגרעם, א באזאנדערער ליטעראר ארבעטערשער אין דו נגן גרעסער פון ייידישגעזעלשטשאפטלעכן באזאנדערן אין עגלאנד. אויסגעדריקט ווייטער באזיכן, דאס דער דאזיגער בעזאנדערער דאנגרעס דרעם בריעף דערמאנטערן אלע פרעמדע ייידישע ראבנים אין ייידישע קולטורארגאנען אין דער וועלט, זיי דאס אין דערגיין, אז זיי קריגן פון ארגאנגרעס אלע פון דאנגרעס זאל ליגן גרין לאגיר אין זאל פון דין נעטרעטן פרעם דעם נעמיגן דרעם דערגאלט לעבנס דרעם ייידישן קולטורלעבן אין דער וועלט. זיי באגריפן עס. דאס אונזערע אויגנער ייידיש־קולטורארגאניזאציע יעצט דרעם דאס דיי דערגרעגנס.

אונזערע מענער האבן מיר דא באזאנדערס אונגעגעבן פון אנגעריכטן די נאמן דאס דערגרעגנס עס הסכמה דאנגרעס. מיר האבן די דעלעגאטן באלד אויפגעגעבן פון די אנגעלעגנהייטן:

א. ב. שטענגל פון „פייגנס פון ייחיס לשון".

מיטל פונקט פון „פייגנס פון ייחיס לשון".

„לשון און לעבן" איז מיטאמאל נעמען כמה אויפגעגעבן דיי דערגרעגנס דערגאנגען פון הסכמה דאנגרעס. דאס דערגרעגנס שטעלט דיך נעמען די דאזיגע ייחסן צו בעגנגנס מאר דער שטענדיגן אויגמערקזאמקייט אונזערע אנגעגעבן. באזאנדערס אין בעסטרעלע הלכות אנגעלעגן דעם דאר דיין דערגאל ריינן אונזערע בעזאנדערס אז עס פון אונז אונז די בעסטייר לן דערגלייך צו אנגעגן דערגעגן נעמען באזאנדערגעגנגן נעמען אלגעמיין אויגנגן.

מיר דאגן, אז אונזערע חברים אין פרייגנס דערגלייך דאלגן, אז עס איז דערגעגן, אז דער בעגרעפשליין „לשון און לעבן" דאל זיין אויגן אויגן דאגערגן דערגלייך דיך אנגעגעבן דאס אויגדערגעגן.

לאמיר הגנן א גרעסן אנדייק

בעגרעפשליין פון „פייגנס פון ייחיס לשון

און „לשון און לעבן"

אין אלגעמיינער טעאטער שפּילן דאס יודיש דער באַוואוסטער אמטיאר לאַ שרום טיים זיין פאַרגעפיין רבוי לע דיסטאַנס.

* * *

די באַוואוסט אמטיאַרקע ניקאַ נאַרי דאס אויסגעקאָנט דאָ אין לאָנדאָן אויף אייגנקע ווערט דאַנקעלע דייטשיס תיאַטער.

* * *

אין אַרבעטער רינג איז געשאַנען נעוואָן אַ באַנקעט לכבוד די באַוואוסט אמטיאַרקע און דערלאָזן אויף דער בינהאַם מאַר אויך אַפּעלן מיט דאָ דאָ דאָ.

* * *

דאָנערשטיג דאָס 11-טן אַפּריל דאָס אין אַרבעטערלינג אויטאָריטעטס מיט אַלע קולטור אָרגאַניזאַציעס אַ כרוזער מאַר וואַלטונג נאָך דאָס פאַרשטאָרבענעם שלום שטערלאָסאָ. דער בייגיער מיט אויסלאָזונג.

* * *

דאָס 11-טן אַפּריל דאָס פּרעסטאָר בראַנדאַי געשפּילט אין „בראַנדאַי" 14 פאַרסטאָן סטריט וו.ס. די פּאַליגע אויסגעשלאָגן מיט פאַרגאַנגענע יידישע לוטעס.

* * *

אין נעלסאָן אַפּריל דאָס דער באַוואוס

* * *

דער דירעקטאָר פון שטיין אין אויסגעזאָלן נעוואָן אַלס דערלאָזן אויף אַ מאָל אין דאָס אַנגעלאָנד. אין מיר פאַרס אין דאָס אַנגעלאָנד אַ מאָל דאָס אַנגעלאָנד אַ מאָל דאָס אַנגעלאָנד אַ מאָל

לשון און לעבן

חודש־שורנאל פאר ליטעראטור, טעאטער, קונסט און קולטור

ביכסטאב ישראל בו. 5 — העפט 100 — מאי 1948 (אויאן)

הונדערטסטער נומער

רעדאקטירט פון א. נ. שטיינבאל

אינהאלט

ירושלים, ערד תקוה, ארץ ישראל, עדה, קבצ׳ מולין	יד
פיר אשולמען — דר׳ יעקב י. פישזון	3
א מיליקי (לאשיר) — חנה ראזנבארב	11
די מיליקי אלמני (ליריש־לוטש) — ביסרים בעלקרמאן	13
שוילינג אין קאמריך (ליד) — יצחק הינגר	16
דער פיסטער שוילינג, אויפן חוילינג שטיג (ליד) — א. ר. טמן	21
אזוי ווינן אין שוילינג (ליד) — ש. זאלקין	22
אין דער שוילינג אויפגעקלאנגען אין „בראדי״ — ש.	23
דער פרוילישער (ליד) — מאטע קאהן	23
ראזן (מונאלאג) — משה עובר	25
דער פרוילינג אין דער ראטן מאנאל — ש. מעלעכים	26
ווייב אין אפטיקי (ליד) — מאיר שאנאל	27
דער יסורים (אפטיק) — ש. נאכשאל	28
וואן איך וועל מיכדי פון מאמר — י. ב. ערלינגמאן	30
בריוו (לאטיר קאיזאר) — שבכן נלאם	32
בלעטער און אויף (אפ־) — לקה קעניג	34
מאנאה בוזוה (ליטאטיקן) — מ. הילדעסקי	36
ייזיש קולטורארבייט בזר אין ארץ ישראל — ש. קרנסם	38
נאציאנאלע ייזגע — א. מ. פרקס	42
„דער ביינגאנגער אפיר״ — יוסף פרעגער	43
דר דקנע מון אמאן דקנע דאנ — דיב דאיבאמסקי	50
אויב ייזיש מעמאקר (ליטעראטור) — ש. י. דאיבאראיק	52
די שיקרונג פון „לשון און לעבן״ — י. ביקנסם	54
דאס ביינגעל (ליד) — משה עובר	60
דאס איז מיר א מיכאלנע — אליעזר פאלדמאן	62
באריכטונגן פון אריבנגר, אויפרופונגען און ליטעראר	64
דער יקרמאפיק ווינקל	65
ייזיש ליטעראריאן אויף דער פאלקסשול	66

ביבליאטעק נומער

פריים 1/6

שיקט באגריסונגען צום 100סטן יובל נומער!

„לשון און לעבן״ — 11 — מאזן מאי נומער

„די צייט״

געגרינדעט אין 1910 פון

מאריס מייער

די אייגענטיקע ייזישע ביכסטאב

אין שאטלאנד

(נישט ווי פריהער —

די אייגענטיקע אין אייזנבאנ)

By Appointment
Dealer in Antiques to
H.M. QUEEN MARY

CAMEO CORNER
(Proprietor: Moshe Oved)
are
Buyers and Sellers
of
Interesting Old Jewels

36 MUSEUM STREET,
LONDON, W.C.1.
MUSeum 0401.

„אין זכות פון די טעגי״ 3/6

„אין תחל אייגי״ 5/-

פון

משה עובר

זו באקומען ביים מחבר:

MOSHE OVED, 36, Museum Street, London, W.C.1

בשפנליכע ביבליאטעקן באקומען דאס בוך מריי

Printed and Published in England by the Naroll Press, 129-131 Cowell St., London, E.1